مولېنيس وزارتي

پشه‌يي

۲ منگل صنف

چاپس سال: ۱۳۹۹ هـ. ش

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی
دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې
هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی
د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو
د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي
پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي
هم ایماق، هم پشه یان
دا هېواد به تل ځلیږي
لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به
لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مو دی رهبر
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحيم

مولېنیس وزارتي

پشه‌یي

۲منگل صنف

چاپس سال:۱۳۹۹هـ .ش.

کتبس مشخصتي

مضمون: پشه‌يي

مؤلفين: تعليمي نصابس پشه‌يي ديپارتمنتستا درسي کتابېلاينا مؤلفين

ايدت کېکالي: تعليمي نصابس پشه‌يي ديپارتمنتستا درسي کتابېلاينا مؤلفين

صنف: دومنگل (۲)

متنس جبه: پشه‌يي

انکشاف دېکالا: تعليمي نصابس وشيک او درسي کتابېلاينا تأليفس گڼ رياست

چرگن کېکالا: مولېني وزارتس ارتباط او عامه مولوېنيس رياستي

چاپ سال: ۱۳۹۹ هجري شمسي

ايميل آدرس: curriculum@moe.gov.af

مولېني وزيرس پيغمي

اقرأ باسم ربک

گنې او مهربان الله ﷻ س حمد او شکرستا ادا کېييکس، گه امه آنتې زنده گي بخشويی سې، او پړيک او لککس گنې نعمت اوداٌى ونتوان کېويا آمان، او الله ﷻ س پچوالا پيغمبر حضرت محمد ﷺ گه الهي پروالا پيغام تي که (پړيک) سې، درود ماکس. کورکم گه چېنې تاړا سې، ۱۳۹۷ هجري شمسي سال مولېنيس سال نامېدې مسمی بيک. ميسي خاترې اما بيی بايوي وطنستن لړېني او وړلېنيس نظمي اساسی بدلېني او تحولتنا شاهدي تې؛ لړيکالا، يادهکېکالا، کتاب، مکتب، ادارا او والدينس شورا، افغانستان مولېنيس نظمستا شه اساسي عناصر باين گورېگا، گه لړېني او وړلېنيس وشيک او پوړاپېني کوچه مهم نقش دارا. انخول مهم گالا گوچه افغانستان مولېني وزارتس ډشتلگريس مقام، وطنس لړېني او وړلېنيس نظامستا رشد او وشيک شاړان کوچه اساسي تغييرتنا اچيک کوچه متعهد سې.

ميسي خاترې تعليمي نصابس اصلاح او وشېکي مهم اولويتېلايه اوداى سن. مندو رکم مکتب، مدرسا او جم دولتي او خصوصي تعليمي نهادېلايه کوچه، درسي کتابېلاينا محتوا، کيفيت او توزيع آنتې پامپړي مولېني وزارتس ڵمېلاينا سرييکه جاى دارا. امه باور داراگس، گه باکيفيت درسي کتاب داريک دې اوړتا، لړېني او وړلېنيس اساسي هدفېلاينې پوله نه باکمان.

اوچېوي هدفېلاينې پوليک او بکار تعليمي نظام منجه اچيک خاترې، اکالي نسلس وړلېکالي حيثېدې، وطنس چېکه اڇ وتلبکالي لړېکالي، استادان او مسلکی مديرنه اوداى بو احترمېدې اېړاکم، گه بالکولنې درسي کتابېلاينا تدريس، او محتواس گړېني کوچه، هيچ رکم کوششې مه پچه کدن، او اي فعال او ديني، ملي او انتقادي تفکر پلا سنهوي نسلس وړلېني کوچه، کوشش کن. هر دواس تعهدس نونگا کېک او مسؤوليت منکس حس پلا، امِه نيتېدې پړنې آنجودن، گه نن دواسې بيی بايوي ياده کېکالي وکا اکالا کوچه، پوړا پېوا افغانستانس معماران، او جامعاس متمدن او موثر تکاليا تن.

مندو رکم بکار او بيی بايوي ياده کېکالې اوداى، گه وطنس ارزشوتي سرماييی آن، اېړاکم، تا فرصت اوداى نپا گورن او ياده کنبيس پروسا کوچه کنجکاو، زيرک او فعال وانټ گورېکالې پيري، او لړيکالاس احترام پلا، لړيکالا اوداى بکار او موثر استفادا کن.

آخر کوچه لړېني او وړلېنيس جم مولېکالي او تعليمي نصابس مسلکی همکارنه اوداى، گه امِه کتبس لکيک او آمادا کېک کوچه بو کوشش کېويا سن، منيک کاکم، او گن اللهﷻ دربار اوداى مې آنتې امِه پاک او انسان جوپېکالي پندې کوچه کاميابيا اېړاکم.

معياري او پوړا پيوا مولېنيس نظام او انخول آباد او پوړا پيوا افغانستان آرزويدې گه خلکي تانکواک، مولېکالي او آسودا تې.

مولېنيس وزير

دکتور محمد ميرويس بلخی

فهرست

اول پړان

الفبېس تکرار

هدف: الفبې حرفنا شکل، آواز، لکېک او پرېک.

اوکتېلا:

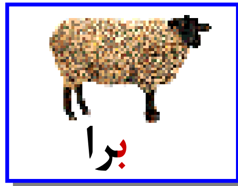
١. ایما نامو کوتي حرفېدي شروع بگا؟
٢. الفبېس حرفه اودای کوتي کلما جوپي باکو؟
٣. ایما نامو کوتي حرفه اودای جوپوا سې؟

آټي

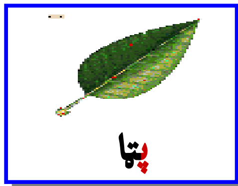
آ

اچي

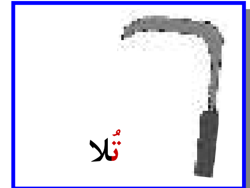
ا

برا

ب ـبـ

پټا

پ ـپـ

تُلا

ت ـتـ

ټُکرا

ټ ـټـ

ثریا

ث ـثـ

جل

ج ـجـ

چېوا

چ ـچـ

حامد

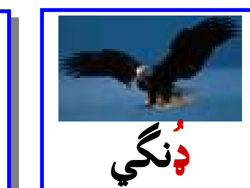
ح ـحـ

خرتا

خ ـخـ

دار

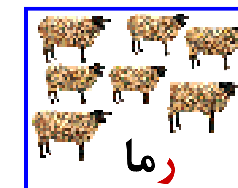
د

ډُنگي

ډ

ذره بین

ذ

رما

ر

گوړا

ړ

ز

ژ

ســـ س

شـــ ش

صـــ ص

ضـــ ض

طــ ط

ظــ ظ

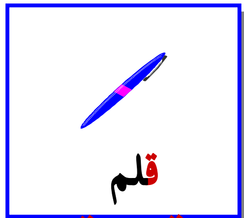
عــ ع

غــ غ

فــ ف

قــ ق

کــ ک

گــ گ

لــ ل

ڵ ڵ

مــ م

نــ ن

ڼــ ڼ

و

هــ

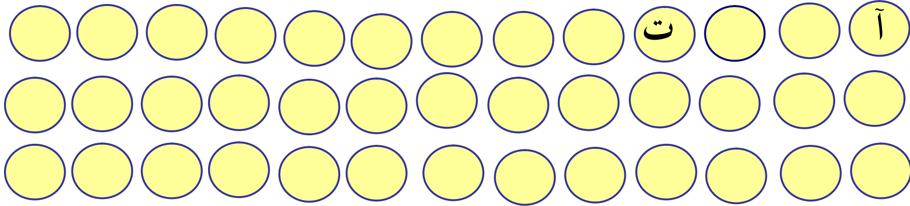

یــ ي

یاده کېکالېنا فعالیتي:

یاده کېکالي خالي جاګایه مناسب حرفه دې، الفبي ترتیب پلا پوردن.

یاده کېکالي ډلایه سره ونتن بن او هر ډلاس هر عضوي الفبېس اي حرفې خوش کدن او ڵهکلما ګه ته حرف شره شروع بګا نوشتو کران.

۱– ________ ۲– ________ ۳– ________

ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالي الفبېس حرفنا بکار پړیک او بکار لککي یاده کېکن؟

۲ – آیا یاده کېکالي حرفنا کڼ او شکلستا اي وري دې فرق کې بېګي؟

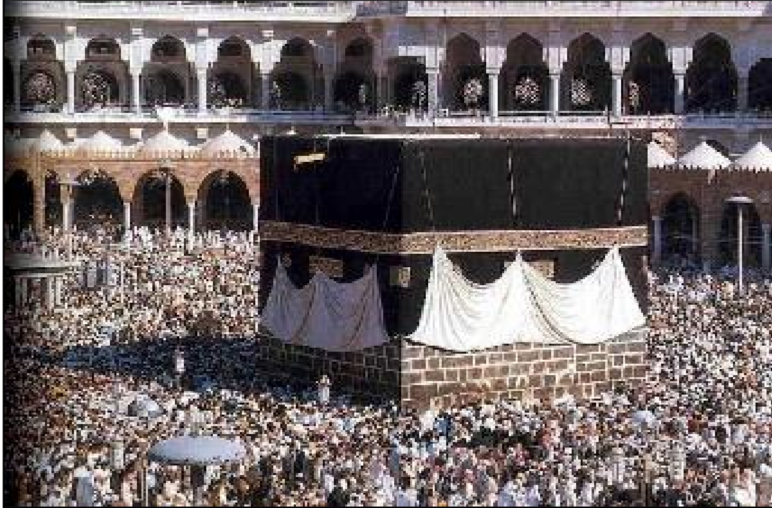

ګوشنګې ڵام: یاده کېکالي تانک کتابچایه کوچه الفبې حرفه ترتیب پلا لکدن.

دومنگل پړان

الله جلّ جلاله

هدف: کلماینا لکېک، پړیک او گنِ الله جلّ جلاله س پینیک.

 اوکتېلا:

(۱) اوړوالي عکس کوچه کو لشیاکو؟

(۲) امه کي پېدا کېویا آمان؟

(۳) گنِ الله جلّ جلاله ی امه دې اوړتا وري کو شیان پېدا کېویا سن؟

سانگ آسمانې، واړ، دار، انسانان، حیوانات، او انخول وري چیکه الله جلّ جلاله پیدا کېویا شن.

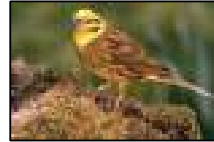
گنِ الله جلّ جلاله بو مهربان او امه شره بو گران آس.

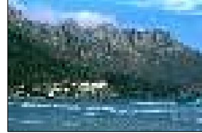
امه گنِ الله جلّ جلاله ایمه اولو نعمته شره شکر کنیاکمان او هر کودن عبادتي کاکمان.

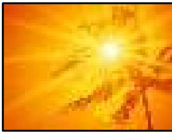
یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه سره ونتن بن او ابته شینا نامه گورن گه گنِ الله‌ﷻ پیدا کبویا شن. اوبان هر ډلا صنف پوړېگه ابت او ابته جوگنا نامه تانک هم صنفبنه آنتي گوردن.
- اکوړ والي شکلنا نامه گه گنِ الله‌ﷻ پیدا کبویا شن تانک کتابچایه کوچه لکدا.

ارزیابي:

۱ – آیا یاده کېکالي پړانس متنستا بکار که پړه ببگي؟

۲ – آیا یاده کېکالي الله‌ﷻ س قدرتستا نشانبلاینا اي گنات شیاننا نامه گوري ببیي؟

گوشنگي لام: یاده کېکالي واړ، سانگ، آسماني) کلمایه تانک کتابچایه کوچه حرفه شره ونتهدن.

حضرت محمدﷺ

هدف: حرفنا ترتیب، تعین کېني اوکلماینا لکېک او پړیک.

اوکتپلا:

١ اوړي عکس بارایه کو مرې باکو؟

٢ اما پیغمبرستن نامه کوک شې؟

٣ مولاکو گه قرآن کریم گنې الله ﷻ تلنې کې شره نازل بتیک؟

حضرت محمدﷺ اما رس پیغمبرن آس. یو مکا شار کوچه اوبجوا آس او چنتپګر دې نیک او بیی عمل دارایيک. حضرت محمدﷺ بالکوله پلا بو مینا دارایيک اوکدایيک: اېسه که گه بالکوله شره مهرباني او ډشتپنا احترمي نه کې امه اودای نه آس). قرآن کریم الله ﷻ گرای اما پندلړیني آنتې حضرت محمدﷺ شره نازل بتیک.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- متن کوچه چار کلما گه (م) حرف دې شروع بوي تن پېدا کـــې او یـــان تانک کتابچایه کوچه لکدا.

- دېن بوي حرفه اودای کلما جوېې؟

م + ح + م + د =	محمد	م + ي + ن + ا =	
پ +ى+ غ+ م + ب + ر =		ا + ح + ت + ر + ا+ م=	
ع + م + ل =		ا+ و +ب + ج+ و+ ا =	

- یاده کېکالي ډلایه سره ونتېن بن او ایته صفته بابته گه حضرت محمدﷺ نیک عمـــل او بالکوله پلا مینا بارایه گېنجه اودای اربویا شن اگت کن.

ارزیابي:

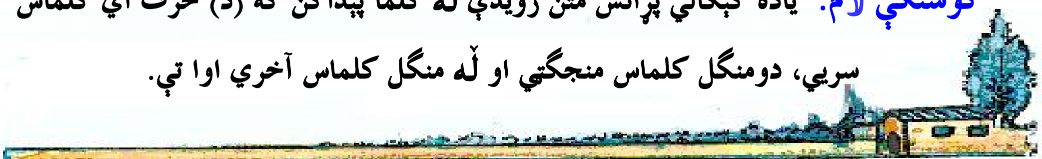
۱– آیا یاده کېکالي حضرت محمدﷺ پړانې پړه ببيي؟

۲– آیا یاده کېکالي ایته کلما گه (م) حرفېدې شروع بگا پینه او لکه بیچین؟

۳– آیا یاده کېکالي دېن بوي حرفه اودای کلما جوېېچین؟

۴– آیا یاده کېکالي حضرت محمدﷺ صفته شره مولېکن؟

گوشنگي ڵام: یاده کېکالي پړانس متن رویدې ڵه کلما پېداکن گه (د) حرف اي کلماس سریي، دومنگل کلماس منجگتي او ڵه منگل کلماس آخري اوا تي.

چار منګل پړان

مولېني

هدف: حرفنا ترتیب، کلماینا نوشتو کریک او مولېنیس ارزش سره یاده کېکالېنا مولېني شې.

اوکتېلا:

١ امه خولګې پړان پړیاکمان؟

٢ الله ﷻ ی علمس یاده کېنیا کي شره فرض کېویی شې؟

علم مولېني آنتې کدا. هرکه ګه بو پړان پړا سه علم یاده کییا او سه فامیدو او هونشار انسان تګا.

مولبکالا انسان تانک زندګیس ۂمنستا بکربدې پوړا نبګي او وري خلکنې به نپیی او کومکي پولګا.

امه شره علمس یاده کېني فرض شې.

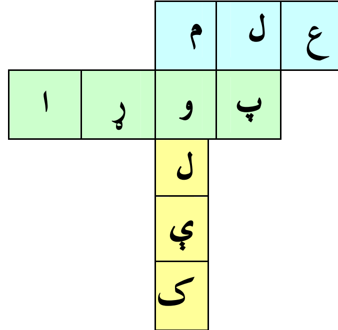
اوچېني:

یو اسلامس پند لړېني شې ګه علم هر وړګ او زیپې شره فرض شې.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي چوکټس حرفه اودای کلما جوړن؟

- یاده کېکالي ډلایه سره ونتېن بن او (مولېني، فرض، هونشار، ورگ) کلمایه هجا کېدن.

فر – ض

____

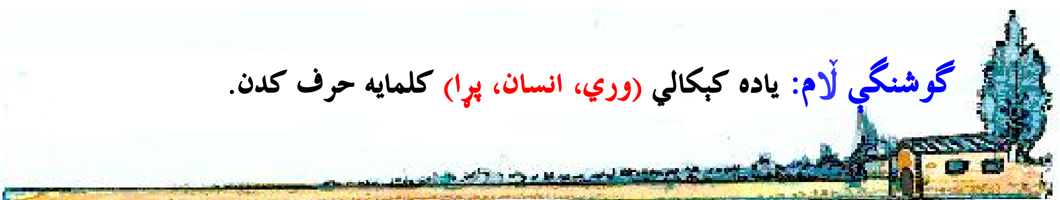
____

____

ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالي پړانس متني پړیچان او علمس ارزش سره مولییکن؟

۲– آیا یاده کېکالي دبن بوي کلمایه هجا کې ببیي؟

گوشنگي ڵام: یاده کېکالي **(وري، انسان، پړا)** کلمایه حرف کدن.

پنج منگل پړان

جایپس چوټپک

هدف: مه پرانس هدفي یاده کپکالېني متن کوچای کلماینا پینیک او فعلس لړیدېني عملي رکمېدې او کلماس نوشتو کریک او پړیک شې.

 اوکتپلا:

(۱) اوړوالي عکس کوچه کو لیاکو شریې اګت کرې؟

(۲) اېمه ګه جومه اورچي بجچي کوکاکو؟

(۳) اېمه ګوشینګ کوچه که کویک لمپلا کیا؟

نازي دومنګل صنفس یاده کپکالیا اس. یو ګه جومه اورجې بــــوجې تانک جایستا چوټپیي. یان پیا تشناب کوچه استه اونجي، دنده برس کپیي او دوره به اونجي. یان پیا، آیي، تاتي او لایستا پلا اکتو انجوا کپیا. سه انجوا دې پتای مکتبس چپلنستا منجي او یان آیستا پلا اکتو مکتبپکه پیګا.

یاده کېکا لینا فعالیتېلېی:

یاده کېکالي ډلایه شره ونتین بن او اکوړوالي کلمایه حرفه شره پړکېدن.

(۱) نازلک = ن + ا + ز +ل+ک

(۲) جوم

(۳) صنف

(۴) برس

(۵) داند

(٦) آيي

یاده کېکالي پړانس متنستا کوچه شه کلما پیداکن گه (س) حرف کـــوچیي اوا تي.

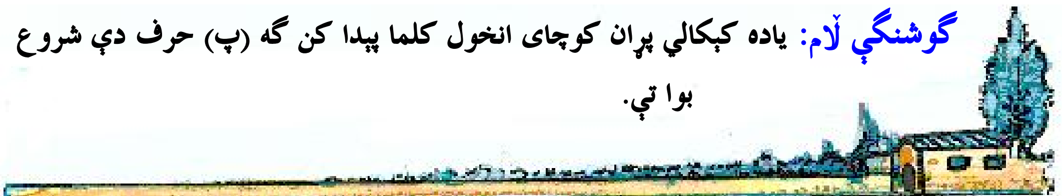
(۱) آس ______ (۲) ______ (۳) ______ (۴) ______ (۵) ______

ارزیابي:

۱- آیا یاده کېکالي متني پره ببیي؟

۲- آیا یاده کېکالي متنس کلمایه کوچه حرفه پیدا کي ببیي؟

گوشنگي ڵام: یاده کېکالي پران کوچای انخول کلما پیدا کن گه (پ) حرف دي شروع بوا تي.

اما مکتب

هدف: شعر او هم وزن کلمایه پلا یاده کېکالېنا اېلېک او مکتب کوچه درسي برڼگنا پينيک.

وکتېلا:

١ رسم کوچه کويک لشياکو؟

٢ آيا درسي برڼگنا نامه گورې ببييکو؟

٣ وتېوا سال مکتب کوچه کوتي لمېلا سره پولبوو آييچ گه ابما بيو اورروي تن؟

مکتب بو بکار جای شـــې
امه مـــې بيـــې باييکس
کوچيـــــی بـــو معلمان آن
لکېک پـــــريک لـــرپيين
معلم شران گـــــــران آس
اگت دورای گـــــوراکس
بکـــار بکـــار صنفېـــن آن
اي وري اخليـــــــا کس
هدفن بنـــــدا بيک شـــې

صفتـــــي بو دنای شـــــې
هـــــرکيدې پاک رشيکس
شتېـــــدې عالمـــــان آن
بکار گـــه مـــــولا کبيـــن
هر کيــــدې مهـــربان آس
سلام هـــــرکيـــکه واکس
هــــــروانای رس شيرين آن
آيــــــې تاتيس منيـــاکس
الله سﷺ رضيي گتيک سې

(محمد زمان کُلماني)

ياده کېکالېنا فعاليتي:

اوړوالي شعر کوچه هم قافيا کلما پېدا کې؟

اخول: جاى = دناى

باييکس = ________ لړيبين = ________

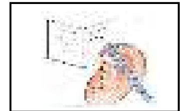
عالمان = ________ ګران = ________

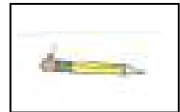
ګران = ________ صنفېن = ________

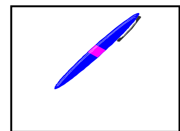
ګوراګس = ________ اخلياکس = ________

ياده کېکالي ډلايه سره ونټن بن او مکتبس قواعده بابته اي ورې پلا اګت کن.

ياده کېکالي تانک کتابچايه کوچه عکسه او نامــه اي خــط واســطايدې ډپلېدن.

قلم

کتابچا

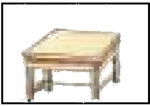
کتاب

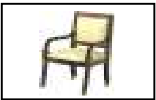
کمپيوټر

تختا

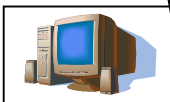
ميز

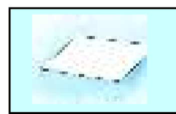
چوکي

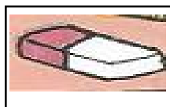

کاغذ

پنسل پاک

پنسل

قلم تراش

یاده کېکالي اکوړوالي درسي برنګنا نامه ګورن.

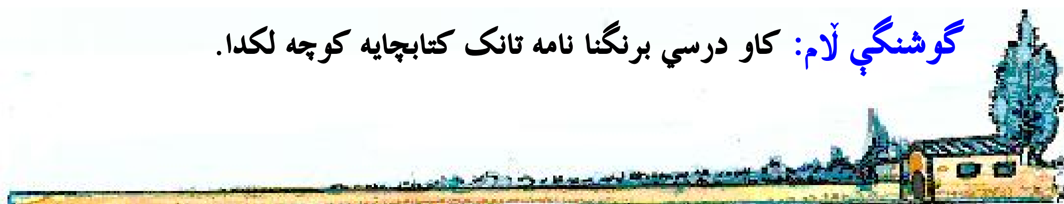
ارزيابي:

۱– آيا ياده کېکالي اوړوالي متنې پړه او معنا کې ببيي؟

۲– آيا ياده کېکالې درسي برينګ پينچين؟

۳– آيا ياده کېکالې شعرس هم قافيا کلما پينچين؟

ګوشنګې ڵام: کاو درسي برنګنا نامه تانک کتابچايه کوچه لکدا.

ستہ منگل پڑان

تہوک

هدف: کلماینا پڑیک او لکېک او تہوگه پلا یاده کېکالېنا اېلېني.

 اوکتېلا:

(١) آیا کوتي تہوک یادو سن؟ تانک صنفېنه آنتېي کددا؟

(٢) آیا گوشینگ کوچه اېمه آنتېي که تہوک کدا؟

اي آدمي اي نوشتو کېکالوگه پېک او مرېکن!

اي خط موی نوشتو که. لککالای مرېکن:

پاییم لاوگا. ته بندای کدکن مم خو تو کوتي جایېکه نه گڑېیېگم او نه گه پایېدېي لکان کاگیی! لککالای سه مرېکن: شـــت کـــدیاکیی افسوس، هرکیکه گه خط لکم مم تانکېي ملتنا پاکم گه مېني خطستم شره وري گه نه مولاکن. ویی مم باید تانک لکنستم تانکېي پڑمن.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- **یاده کېکالا** (لککالا، پای، لکان، پرٖمن) **کلمایه هجاکدن.**

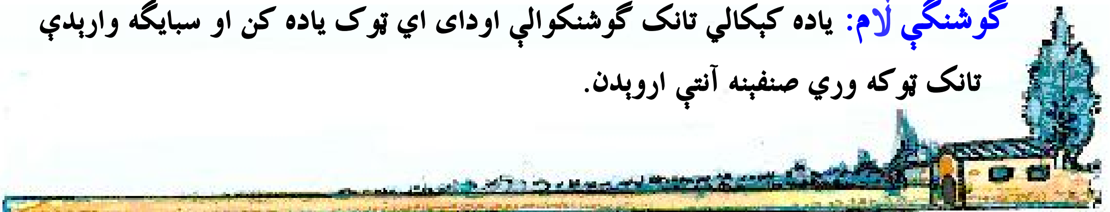
لککالا	ل – ک – کا – لا
لکان	––– –––
پرٖمن	––– –––

- چارکلما پرٖانس متن کوچای پیدا کېي گه (م) حرف دېي شروع بوي تن؟
- یاده کېکالي وارېدېي صنف پرکنایکه ان او اي اي ټوک وري یاده کېکالېنېي ارون؟

ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالېي دېن بوي کلما هجا کېي بېویا شن؟

۲– آیا بالکوله ټوک مېني پلا منا پیدا کېویی شېي؟

گوشنگېي لاٖم: یاده کېکالي تانک گوشنکوالېي اودای اي ټوک یاده کن او سبایگه وارېدېي تانک ټوکه وري صنفېنه آنتېي اروېدن.

صنف کوچه سمړني

هدف: کلماینا نوشتو کرېک، پړیک او صنف کوچه سمړنیکه یاده کېکالېنا تشویق کېني.

 اوکتېلا:

(۱) اوړې رسم کوچه کو لشیاکو؟

(۲) کار به اېمه کي پلا سمړوي آی؟

زرغونای گلنار اودای اوکت کېکن: اېمه صنف کوچه اي وري پلا سمړیاکو؟ تي کدکن:

امه تانک صنفس پاک رشیک او میز او چوکېنا ترتیب کېک کوچه او انخول فعالیته، اخلایه او پړانه کوچه به اي په وري سمړیاکس.

زرغونای مرېکن:

اېمه کاو بکار هم صنفیان آیت که صنف کوچه اخول تانک گوشینگ پیري اي وري پلا سمړیاکو.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

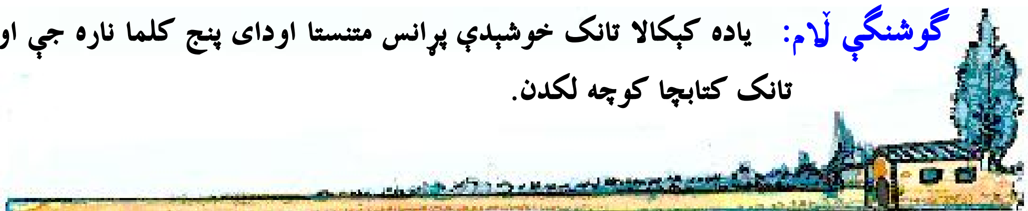
- یاده کېکالي ډلایه شره وتېن بن او هر ډلا اي ڵام جانېکه تعین کې او چیکه ډلا اي وري پلا صنفس نظم او پاک کېني آنتې سمرن او کومک کرن.

- یاده کېکالي (زرغونا، گلنار، صنف، پاک) کلمایه هجا کېدن.

زر – غو – نا

ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالي متنې پره بېکي؟
۲– آیا یاده کېکالي دېن بوي کلمایه هجا کې بېکي؟

گوشنگې ڵام: یاده کېکالا تانک خوشبدې پرانس متنستا اودای پنج کلما ناره جې او تانک کتابچا کوچه لکدن.

نومنگل پړان

بکار یاده کېکالا

هدف: بکار یاده کېکالېنا پینیک او کلما او جملاینا لکیک او پړیک.

اوکتېلا:

(۱) اوړې رسم کوچه کو شی شیاکو؟ اگت شریی کې.
(۲) ایمه مرې باکو گه بکار او وړي یاده کېکالا کیکه کدن بگا؟
(۳) بکار او آیین یاده کېکالا تانک صنف کوچه وړې پلا کومک کېتا بېگا؟

بکار یاده کېکالا دنه جومه اورجې اورگا. اول تانک جایستا چوټېگي او یان آيي او تاتي آنتې سلام وېگا او لمبیی سپورت کېگا. بیی او وړي یاده کېکالا تانک ویړ او چېلایه پاک رشي. او جوم ناریس ابک دې پتای تانک دن پلا مکتبېکه پیگا. مکتب کوچه تانک یارنه او انډیوالنه پلا بکار نیک او اوریک کېگا.

لړېکالېنا او ډشتیننا احترمي کبیا، تانک پړانه تانک گالا او وخت پلا پړي. بیی یاده کېکالا تانک یارنستا نامېلایه یاده کبیي او جانستا به وري هم صنفېنه آنتې پینوېیي.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

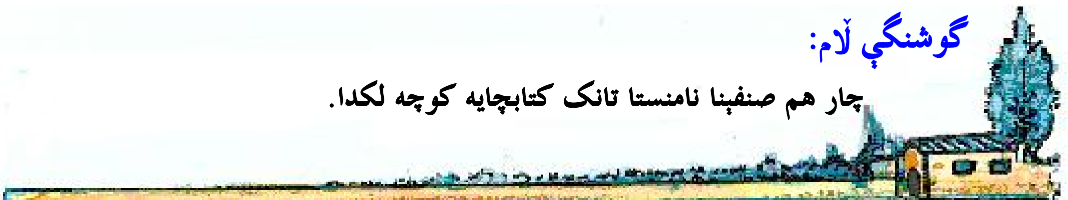
- یاده کېکالي ډلایه سره ونتېن بن او بکار یاده کېکالېنا صفته بارایه اگتېِ کـــن او یان هر ډلا تانک نظرېلایه ورېِ آنتي کددن.

- دېن بوي متن کوچه اېته کلمایه پېدا کدا گه اي گوزر دېِ بو ایوي تن اخول گه: (یاده کېکالا).

- هرکوتي ډلاس اعضیی تانک ډلاس هم صنفنستا نامنستا ورېنېِ کددن.

ارزیابي:

۱- آیا یاده کېکالي پرانس متنستا پره ببیي؟
۲- آیا یاده کېکالېِ بکار یاده کېکالېنا صفته شره مولېکن؟
۳- آیا یاده کېکالېِ تانک هم صنفېنا نامه یاده کېچین؟

گوشنگې ڵام:

چار هم صنفېنا نامنستا تانک کتابچایه کوچه لکدا.

بکار لړېکالا

هدف: کلمایه کوچه حرفنا تعین کېنې او بیي لړېکالاس پېنیک شې.

اوکتېلا:

١ خولګي لړېکالستو بیي بایيکو؟
٢ اېما لړېکالستو نامه کویک شې؟
٣ اېمه تانک لړېکالستو اودای کویک یاده کاګو؟

اما لړېکالین هر دواس ازوا مسکېدې صنفېګه اتګا او امه پلا موټکي کیا. امه به تانک لړېکالستن احترمي کاکس. لړېکالي امـــا ویـــړ او چېلاینا نظافتې تاري او امه اودای بو خوشحال بګا. اېته هم صنفېن ګه ایوي نه تن تېنا اوکتي کېګا. امه لکېک او پړیک لړېیین او امه پـــلا اخلګا او امه تي اودای منیک کاګس.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- **یاده کېکالي لړېکالاس صفته بارایه اي وري پلا اگت کن.**

- **یاده کېکالي (لړېکالي، پړیک، لکېک،تاریک) کلمایه حرفه سره ونتهدن.**

- **یاده کېکالي دېن بوي حرفه اوداى مناسب کلما جوپن.**

(د – و – ا – س) (م – و – ټ– ک –ي)

(م – ن – ي – ک)

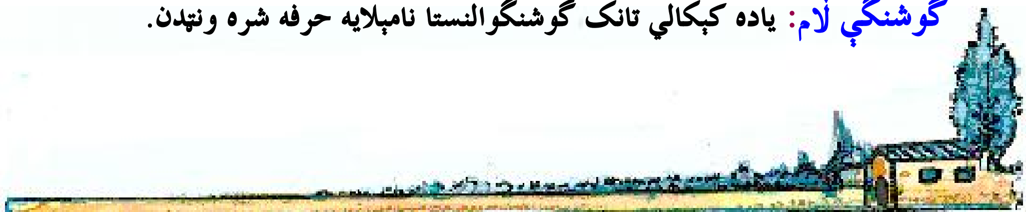
ارزیابي:

١– آیا یاده کېکالي پړانس متنستا پړه بېیي؟

٢– آیا یاده کېکالي بکار لړېکالاس صفته پېني؟

٣– آیا یاده کېکالي کلمایه حرفه شره ونته بېیي؟

گوشنگې لاّم: یاده کېکالي تانک گوشنگوالنستا نامپلایه حرفه شره ونتهدن.

یای منگل پړان

مولېکالا کورا

هدف: یاده کېکالي کوچه ڵمېس بکار جوېنستا بارایه فکر پېداکېني او مناسب تـــدابیرنا درېکـــس وړلېني او نونگي کلماینا یاده کېني شې.

اوکتېلا:

(۱) ایمه ایمیدې پوړا گه اي فعالیتي آنجوې کویک باید کې؟
(۲) اوړوالي رسمه کوچه کوجگ لشاکو اگت شریی کې؟

کورا بو تنه گري دې وکا آییک گه لې اچپک که اي گړایکه پـــامي بیک. کودن گه گړای گه وکا بیک لشي که گړا کوچه کمکوی ورگ شې، خو ناشوکي ورگېکه نه پولگا. بړاوا کورای هرکاو گه کوشـــش کېکن، کېتا نه بېکن گه گړا کوچای ورگ پې. اچپک که فکرستا کوچه اي ڵام پیدا بیک.کورای چنتي کرړیک ناشوکېدې گورېچین او گړا کوچه وېچین.کومې دن وټوي نه آچ گه گړاس ورگي اوړې ایک او کورای کېتا بېکن گه گړا اودای ورگ پې او جانستا لیک دې چوټلېدن.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

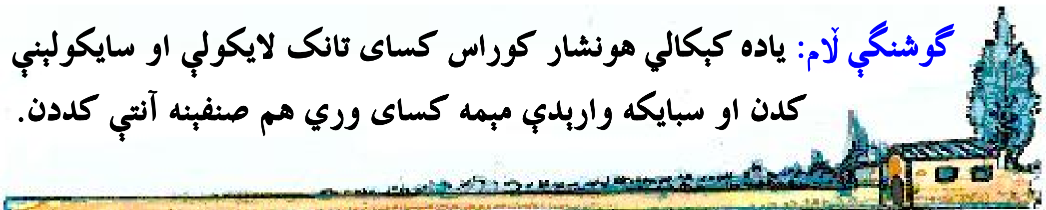
- یاده کېکالي ډلایه سره ونېن بن او کساس معنستا بابته اي په وري اګتـــېي کن. تیدې پتای هر ډلا تانک نظریته ورېکه اروېدن.

- یاده کېکالي اېته کسایه ګه مېنا یادیی شن صنف پوړا تانک هم صنفېنه آنتې اروېدن.

ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالې قصاس مطلبستا سره مولییکن؟

۲– آیا یاده کېکالي تانک هم صنفېنه آنتې وري کسا کېباکن؟

ګوشنګي لّام: یاده کېکالي هونشار کوراس کسای تانک لایکولې او سایکولېنې کدن او سبایکه وارېدې مېمه کسای وري هم صنفېنه آنتې کددن.

افغانستان

هدف: کلماینا خوانیک، لکیک او پینیک او افغانستان پلا ایلیک شې.

اوکتېلا:

١ افغانستنس کاو شارنا نامه گورې؟
٢ اېمه افغانستنس کوتي شارې لشوو شن؟
٣ اما وطنستن مرکزستا نامه کوک شې؟

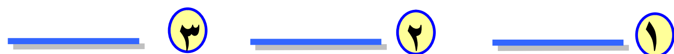
افغانستان اما شیرین اسلامي وطن شې.
بیی بایوا افغانستان سدوري باگېلا اوړې او اوباري دارېلا دارا.
گنې،گنې نندې او ارزشوالي کانېلا دارا.
امه چیکه تانک وطنس اوییی آمان.
تانک پوېن او وطنن شران گران شې.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

- ياده کېکالي ډلايه سره ونتېن بن او هر ډلا افغانستنس پنج شـــارنا نامنستا پېدا کدن او يان تانک صنفېنه آنتي کددن.

- ياده کېکالي پړانس متن کوچه چار کلما، پېداکن گه (ا) حرفي دېي شروع بوي تن او يان تانک کتابچا يه کوچه لکدن.

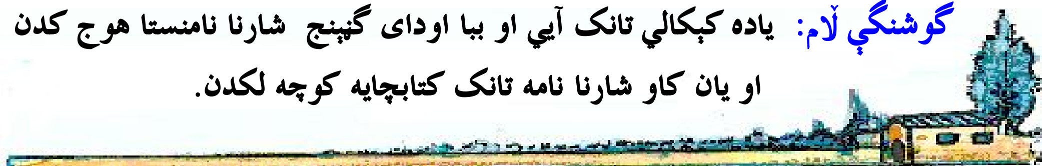

۱ ______ ۲ ______ ۳ ______

- ياده کېکالي اېته پنج شارنا نامه گه گورېچين حرفه سره ونتهـــدن او هـــر کوتي ياده کېکالا اي نامېس اي حرفستا انتخاب کدن اويان ترتيـــب پـــلا صنف پوړا تستي او ياده کېکالي ته شارس نامستا گورېدن.

ارزيابي:

۱ – آيا ياده کېکالي پړانس متني پړه ببيي؟
۲ – آيا ياده کېکالي افغانستنس گېنج شارنا نامستا گورې او لگه بېگي؟

گوشنگي لاَم: ياده کېکالي تانک آيي او ببا اوداى گېنج شارنا نامنستا هوج کدن او يان کاو شارنا نامه تانک کتابچايه کوچه لکدن.

تانکواکیس جشن

هدف: کلماینا لکېک، پړیک او تانکواکیس ارزش شره مولېک شې.

اوکتېلا:

١ اوړوالي عکس کوچه کویک لشیاکو؟
٢ تانکواکي بابته کویک مولاکو؟
٣ ایمه اودای که تانکواکي جشن لشکېکه پیوا آس؟ کوگه ڵـه لشوو شې تیس کسا کې.

افغانان هر ساله چیگه وطن کوچه تانکواکیس جشـــنې تلبیـــې. تانکواکیس جشن اما تاتې تاماینا وتړوي افتخارتنا اوچېنیس دواس سې. یه دوسه چیکه خلک خوشحالي کاکن، سپورتې، اخلا او اړې پلا رسم گذشت لشیاکن او کنسرتنې پاکن. افغانستان اما گوشنگن سې او امه تانکواکستا علم او مولېنیس زور او برکتېدې رشیکس.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي باید صنف کوچه یا صنف دې کنا کـــاړا رکمېـــدې تستن او لړېکالا مې اودای اوکت کې گه (تـــانکواک) کلمـــاس آخري کوتي حرف اگا او یان یاده کېکالې اودای اېړې گه انخول کلما کدې گر (ک) حرفېدې شروع بگا اخول گه: (کدو) امزات وري یاده کېکالا انخول کلما کدې گه ته کلماس پچوالا حرفـــې دې شروع بگا اخولې (وردک). اول یـــاده کېکـــالا تـــانکواک دومنگل یاده کېکالا کدو ڵـه منگل یاده کېکالا وردک او مېمـــه رکمېدی مه مسابقا او ڵمې آنتې دوام دن.

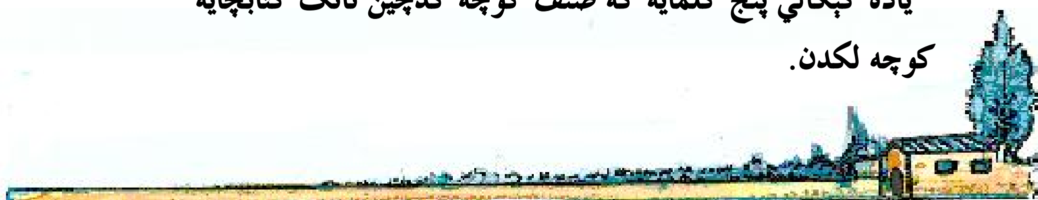
ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالي اېته کلما پیدا ککابیی گه اي معین حرفې دې شروع بوی تن؟

۲– آیا یاده کېکالي پړانس متنې پړه ببیي؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي پنج کلمایه گه صنف کوچه کدچین تانک کتابچایه کوچه لکدن.

بېرغ

هدف: یاده کېکالا باید مولې گه اما ډولي بېرغ ایگریس نشني شې او هم پړانس بکار خوانېک او لکېک شې.

اوکتېلا:

١ اوړې بېرغ کوتي وطنس ببرغي شې؟

٢ اما بیی بایوي وطن افغانستانس بېرغي کاو رنگ دارا؟

٣ بېرغ اما وطنس کوجگستا نشانېی سې؟

امنې گران بېـــــرغن اوړې نشـــــان بېرغن

بکار نازېـــــــدې لپه آس گېن ټنگان بېرغن

گڼ گرستـــې رشیگس حقې شـــــران بېرغن

تو افتخـــــار آی اما ملي ارمـــــان بېرغن

دایـــــم ملته کوچــه تچـــــي آلان بېرغن

(محمد زمان کُلمانې)

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي (نشان، ببرغ، رشیک، آلان) کلمایه هجاکدن؟

بې – رغ

- یاده کېکالي اکوړوالي حرفه اودای کلما جوپن؟

(ا + و + ړ+ې) (گ + ڼ + گ + ر+ي)

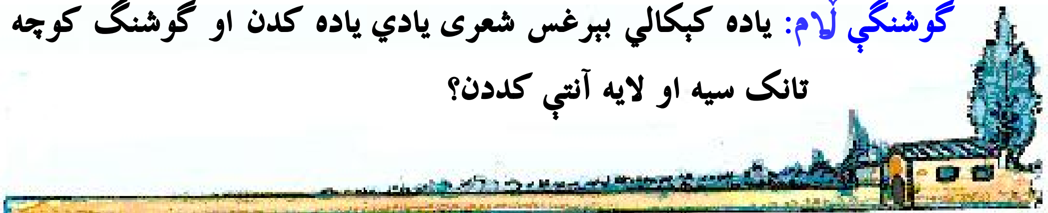
(ب + ې + ر + غ) (د + ا + ی + م)

ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالي شعر پړه ببچان؟

۲– یاده کېکالي ببرغس رنگه پینچین؟

۳– آیا یاده کېکالې حرفه اودای کلما جوپې ببچین؟

گوشنگې ڵام: یاده کېکالي ببرغس شعری یادي یاده کدن او گوشنگ کوچه تانک سیه او لایه آنتې کددن؟

بوړېن او پاچا

هدف: کساس پېنيک، ارېک، مېک، بيی لکېک او پړيک سې.

اوکتېلا:

١ اوړې عکس کوچه بوړېن کوکيا؟

٢ کړيک کودنه ننګېن بګا؟

اي شلداړي بندا کړيــک ننګيايــک. اي پاچــا ګــه شــکره شاړوا آيېک يو لشکن ګه کړيک ننګيــا. اوداى کــوج ګــورېکن کوکاګيی ګه اېله شلداړه ګريه کړيک ننګاکيی؟

تو مېونستا اې بايا يا نه؟

بوړېن موسګيک او تيګه کدکن: ورې کړيک ننګېوياشن مېويی امه اېيېکمان. ابت امه ننګاکس ګه وري مېويی ادن. پاچا بوړنېس اګته دې خوشحال بيک او انعام دېکن.

یاده کېکالینا فعالیتي:

یاده کېکالي ډلایه شره ونتن بن او هر ډلا اکوړوالي کلمایني پام کن.اېتــه کلما گه چار حرفه اودای جوپوي شن لېنیی چار او اېته کلما گه لـه حرفه اودای جوپوي شن لېنیی ڵه لکن.

بندا کرېک پاچا ورې امه ابت انعام اگت دېکن

بیک اوکت آییک کدکن

یاده کېکالي اکوړې حرفه اودای کلما چوپن.

① پ + ا + چ + ا = ☐ ④ م+ې+و+ا = ☐

② ب+و+ړ+ې+ن = ☐ ⑤ ا+ن+ع+ا+م = ☐

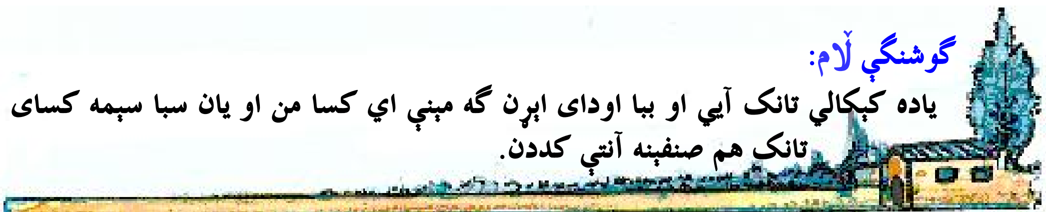
③ ک+ړ+ې+ک = ☐ ⑥ ل+ش+ک+ن = ☐

ارزیابي:

۱ – آیا یاده کېکالي کساس مطلب شره پولیچ؟

۲– آیا یاده کېکالي کسا پرِه باکن؟

۳– آیا یاده کېکالي کسا او شعرس فرق شره مولېکن؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي تانک آیي او ببا اودای اېرن گه مبني اي کسا من او یان سبا سېمه کسای تانک هم صنفېنه آنتي کددن.

اما پیسان

هدف: کلماینا پړیک او لکېک او افغانېس پینیک شې.

اوکتیلا:

١ اوړوالي رسمه کوچه کو لشیا کو؟
٢ پیسا کو شیگه درکار بگا؟
٣ ایمه پیسایه دې کو شیلا گوربیاکو؟
٤ اما وطنس پیسا کو نام دارا؟

اما وطنس پیسا افغاني نام دارا، مم پیسا گنه باکم. زنـــدگیس ضروریات اخول گه: اینا، منجنا، گوشنگای بړینگ او انخـــول وري، پیسایه دې استه اگا. اما وطنن پیساینا ننگا کېک آنتـــې بانکې به دارا. مېنې آیام پیساینا ننگا کېک آنتې اې بکار صندق دارا. مم پیساینا لړو کېنې آنتې اې قوتي داریاگم گه تانـــک پیســـایه کوچیي رشیگم.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي پړانس متن کوچای لٚه انخول کلما پیداکن گه (ب) حرفې دې شروع بوي تن او پچات اکوړوالي خالي جایه نوشتا کدن.

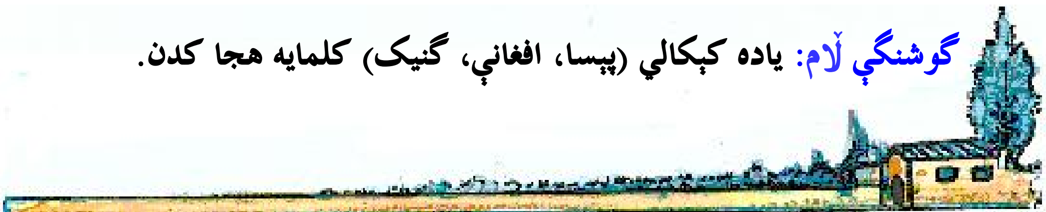
① ______ ② ______ ③ ______

- یاده کېکالي ډلایه سره ونتېن بن او هر ډلا پړانس متن اودای پنج کلما ناره جي او یان حرفه سره ونتېدن.

- یاده کېکالي تانک منجه اگت کېچال بن گه پیسایه دې کوتي شیان اســـته ایاکن او یان تانک وري هم صنفېه آنتې معلومات دن.

ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالې افغاني پېنچین؟
۲– آیا یاده کېکالي پړانس متنستا پړه بېگي؟
۳– آیا یاده کېکالي پړانس کلمایه پړه بېگي؟

گوشنگي لٚام: یاده کېکالي (پیسا، افغانې، گنیک) کلمایه هجا کدن.

ستي منگل پړان

سيد جمال الدين افغان

هدف: تانک وطنس ملي شخصيتېلاينا پېنيک او ايمه پړانس بکار پړيک او لکېک شې.

اوکتېلا:

١ ايمه سيد جمال الدينس نامه اربوو سې؟ اگه اربوو تې کي اوداى؟

٢ رسم کوچه کيس عکسي لشياکو؟

٣ ايمه سيد جمال الدين افغان بابته کو مولاکو؟

سيد جمال الدين افغان سيد صفدرس پو ڼه آس گه ۱۲۵۴هجري قمري ساله افغانستنس کونړ کوچه اوبجوا آس. يو اما وطنس اي ناملا او مولېکالا بندا آييک. امير شيرعلي خانس صدراعظم آييک. تيگه وطنس پوړاپېني آنتې مشورا دياييک مسلماننا ايگريکه بو کوششېلا کېويا شن. بو کتابېلا لکويا شن او مسلماننا بوجلېک خاترې مجلا به چاپ کېويا شن.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه سره ونتهن بن او هر ډلا اکوړوالي کلمایه حرفــه شـــره پړکېدن.

(کونړ، ا فغان، وطن، ناملا، مجلا)

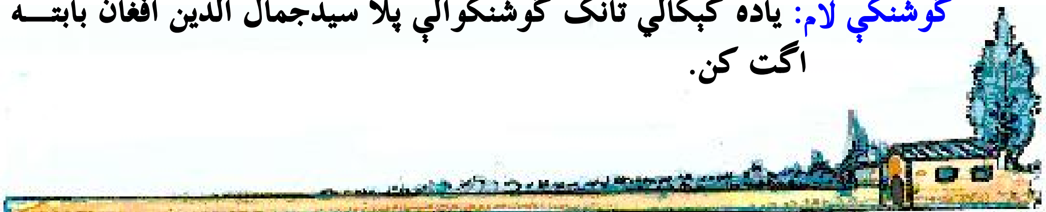
- یاده لېکالي پړانس متن کوچه لٝه انخول کلما پیداکن گه (ن) حرف دو یا لٝه گوزر کوچیی اوي تې.

① ______ ② ______ ③ ______

ارزیابي:

١ – آیا یاده کېکالي سید جمال الدین افغان پینکن؟

٢ – آیا یاده کېکالي کلمایه کوچه حرفه پیدا کې بېگاي؟

گوشنگې لٝام: یاده کېکالي تانک گوشنگوالې پلا سیدجمال الدین افغان بابتــه اگت کن.

اشتي منگل پړان

کندهار

هدف: وري جاينا او کندهار شارس پېنيک شې.

اوکتېلا:

(١) اېمه تانک وطنس اي تاريخي ولايتس نامه گورې باکو؟

(٢) اوړوالي رسم کوچه کو لشاکو؟

(٣) آيا اېمه کار کندهرې پېوي آيت او اگه پېوي آيت کوک لشوو شې؟

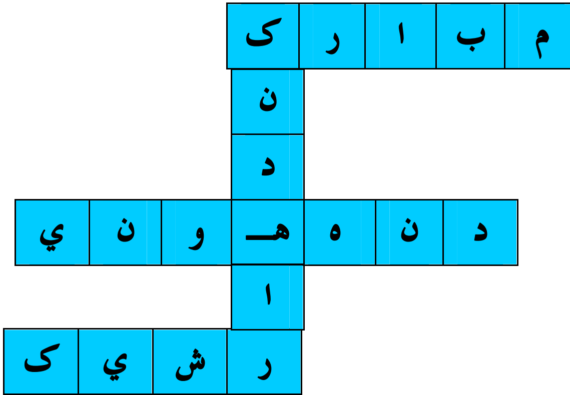
کندهار اما بيی بايوي وطنس بو دنه هوني او سـدوري شـار شې. مه شارکوچه اي بو پاک جای شې گه خرقـا مبـارک نامېدې ياده با. يه جايه حضرت محمدﷺ مبارک خرقيی رشن بگا او بو خلک تارکستاکه پاکن. انخول احمد شاه باباس زيارتي او چېني تانک ډولي طلايي گنبد پلا به الي شار کوچه شې.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه سره وننن بن او چارت کوچه دېن بـــوی حرفــه اودای اوچېن بوي کلمایه جوېدن.

۱- مبارک
۲- کندهار
۳- دنه هوني
۴- رشیک

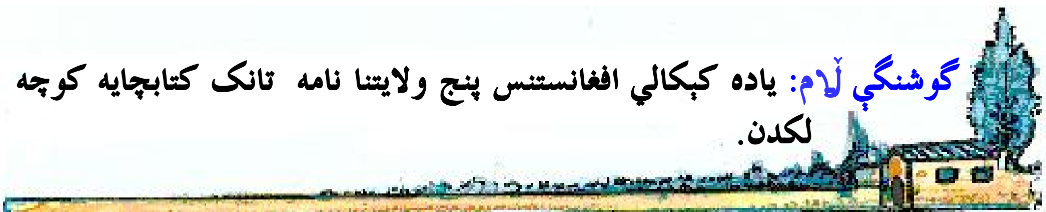

- یاده کېکالي اکوړوالي کلمایه حرفه شره پړه کېدن.

(احمد شاه، چپن، خرقا، زیارت)

ارزیابي:

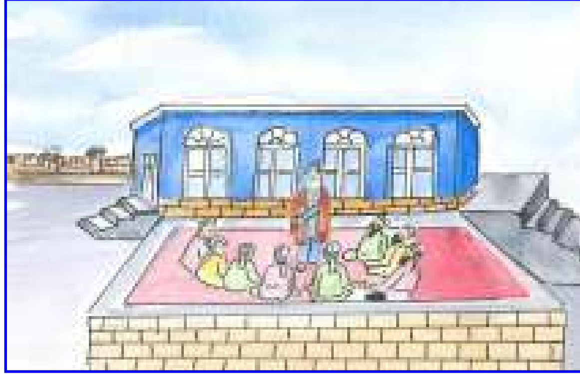
۱- آیا یاده کېکالي کندهار شار پېنچان؟
۲- آیا یاده کېکالي پړانس متني پړه ببیي؟
۳- آیا یاده کېکالي حرفه اودای کلما جوېي بیا؟

گوشنگي ڵام: یاده کېکالي افغانستنس پنج ولایتنا نامه تانک کتابچایه کوچه لکدن.

جرګا

هدف: کلماينا پړيک او لکېک او ملي وونايينا ارزش سره مولېنې سې.

اوکتېلا:

١ اوړوالي رسم کوچه کو لشاکو؟
٢ اګه ايما انډيوالنه منجه کوتي ممر کوتي شی سره پيدا بې کوکاګو؟
٣ اېمه تانک ممر او لانجايه کو رکم سما کېييکو؟

کودن ګه اېمه صنفېنه منجه کتاب او يا انخول وري شـــينه سره کوتي ممر پيدا بې او يان اېمه وري انډيوالنه پلا تې منجـــه اي لړوبني واسطايدې شيم او جوپني کې، ميګه جرګا ماکن. اما ډشتيان او شلداړان به تانک لام او وطنس ممره جرګايدې حل کېيي.جرګا اما دنه هونا وونا شې او امه بايد جرګاس کتهـــان او فيصلاينا احترمي کمان.

یاده کېکالینا فعالیتي:

- یاده کېکالي کاړا پیري صنف او یا صنف دې کنا نېن او مېنې اي ممر تعین کېن بې، مثال رکمېدې: کتاب اي شې احمد او گل خان دوکه اي دنه کتاب اېړگا، یاده کېکالي جرگایدې انخول فیصلا کن گه احمد او گل خنس خفتانېدې تمام نه بې.

- یاده کېکالي انخول وري کشالایه جرگـــا یکـــه پـــوړا او تېنـــا حـــل پنـــده پېداکدن.

- اوړوالي کلماینا معنستا چوکاټ اودای پېدا کدا او کلمایه پوړا لکدا.

فیصلا	گېنج	کشالا	پرانا

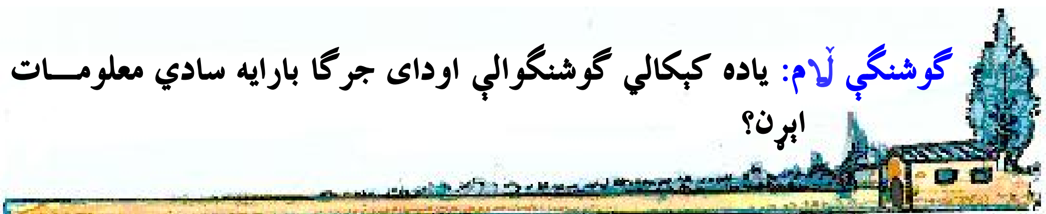
ممر ________ کټان ________ ډشتیان ________ دنه هونا ________

ارزیابي:

۱- آیا یاده کېکالي جرگا پینکن؟

۲- آیا مه پړانس متني پړه ببیي؟

۳- آیا مې مترادف کلما پینچین؟

گوشنگې ڵام: یاده کېکالي گوشنگوالې اودای جرگا بارایه سادي معلومـــات ایړن؟

کوچیان

هدف: یاده کېکالي اېمي شره مولان گه کوچیان کو رکم زندگي کاکن او متنس اوچ پړیـــک او بکار نوشتا کېک شي.

اوکتېلالا:

١ اوړي رسم کوچه کوجگ لشیاکو؟

٢ کوچیان کوتي چاروا رشا؟

٣ کوچیان چو زنده گي کاکن؟

کوچیان غژدیه کوچه زندگي کاکن.

مه بري، پاج، او شتور رشیاکن.

کوچیان اېمېنده گرم او تپوي جاینې پاکن او آنشړه

شدال جایه زندگي کاکن.

زیړ گل کوچي پشولا آس.

کوچیان بو صادق خلک تیاکن.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- اوړوالي درس کوجگ بارایه شېِ؟ اوچ جوبېِ نشانېِ کدا.

______ کوچه والېِ

______ کوچینه

______ کوچېني

- کوچیان آنشړه چوبل پاکن؟ صحیح جوبېِ نشانېِ کدا.

______ تېوي جاینېِ

______ شدال جاینېِ

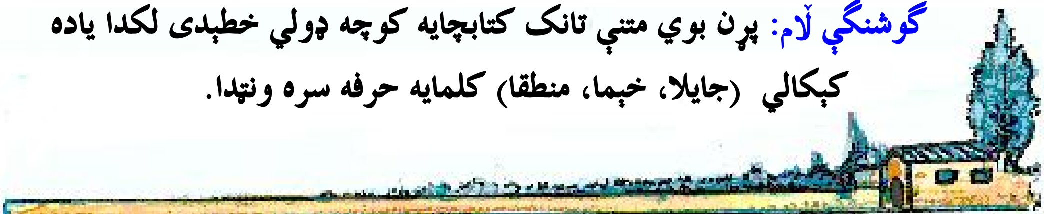
- چوکاټ کوچه اکوړوالي کلماینا معنایه پیداکدا.

منطقا	غژدي	صادق
( ) جایلا	( ) خېما	( ) لاړمېن
( ) شارېلا	( )گوشینگ	( ) شت کدکالا
( ) دارېلا	( ) لکړا	( ) هونشار

ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالي پړانس متنېِ پړه ببیي؟

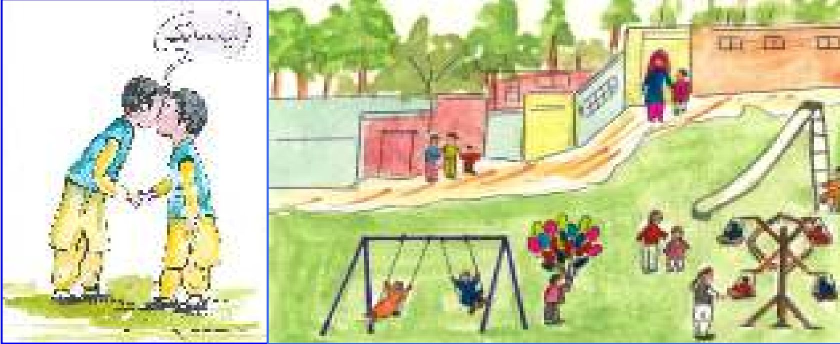
۲– آیا یاده کېکالي غژدي او صادق کلماینا معنیی پیداکېِ ببچین؟

گوشنگېِ لَام: پړن بوي متنېِ تانک کتابچایه کوچه ډولي خطېدی لکدا یاده کېکالي (جایلا، خېما، منطقا) کلمایه حرفه سره ونتهدا.

عيد دواس

هدف: ياده کېکالي باييشټ او مبارک دوسنا تلېني او اوچېني شره مولان او اېمه درسس متنسستا لکېک او پړيک شي.

 اوکتپلا:

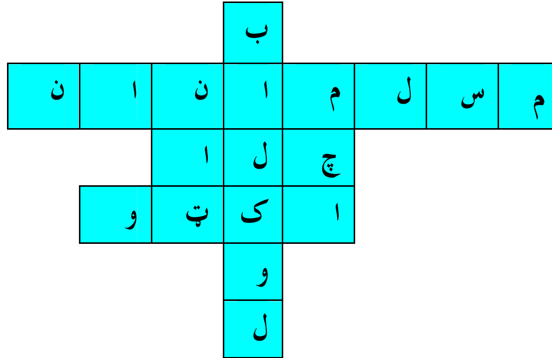
١ اوړې رسم کوچه کو لشياکو؟
٢ مسلمانان سالې کوچه ها عيد دارا کن؟ او عيد دوسه کوچه کو کيا؟
٣ اېمه عيد دوسه کو کاکو ؟

مسلمانان اي سالې کوچه دو عيد دارياکن گه اي وانيا چنتها عيد او سه وري گڼ عيد نامبدې ياده بگا. عيد وېله بالکول او زييپ چيکه تانک استنستا رنگ کپيي او خوشحالي کيا. اما خلک عيد دوسه کوچه نونگي چېلا منجا، ورگ عيد نماز خاترې جوماتنې پاکن او عيد نماز کاکن. يان تانک بالکوله پلا اکتهو تانک دوستنه او همسايگنه اودېکه پاکن او تې پلا عيد مبارکي کاکن.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي اکوړوالا چوکاټس حرفه اودای کلما جوپن.

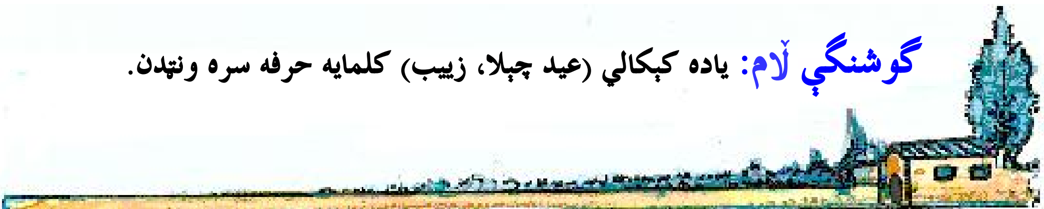
- یاده کېکالي ډلایه سره ونتن بن او عیدې بارایه اي په وري گپ انن او یان هر ډله تانک نظریته ورېنې اروډن.

ارزیابي:

١- آیا یاده کېکالي پړانې پره بېگي؟

٢- آیا یاده کېکالي چوکټس حرفه اودای کلما جوپې باکن؟

٣- آیا یاده کېکالې عید بارایه معلومات پیدا کېکن؟

گوشنگي ڵام: یاده کېکالي (عید چېلا، زیبب) کلمایه حرفه سره ونتدن.

نېزه اخلا

هدف: کلماینا پړیک لکېک او نېزه اخلاس پېنیک شې.

اوکتېلا:

١ اوړوالي رسم کوچه کو لشاکو؟

٢ آیا ابمه نېزه اخلا لشوو شې؟ اگه لشوو تي کو رکم شې؟

٣ وري کوتي اخلایه پېنیکو؟

۴ نېزه اخلا کو رکم اخلا شې؟

نېزه اخلا اي بو بکار او اړې پلا اخلا شې گه اما وطنس ایلای منطقایه کوچه بو وونا شې. مه اخلا کوچه گوړا سره نیوي بـــو ماهرانا او رونگري پلا سنگې کوچه انن بـــوا کلـــې نېـــزاس لېنگنستایدې سنگې اودای اوړې کېیي او جایزاس نېکالا بـــاین بگا. اما خلکن مه اخلا پلا بو مینا دارا او تیس سېلستایکه پاکن.

یاده کېکالبنا فعالیتي:

یاده کېکالي اکوړي کلمایه کوچه اېته کلمایه ګه **لَه** حرفه اودای جوپـــوي شن تانک کتابچایه کوچه **لَـه** او اېته ګه چار حرفه اودای جوپوي شن چار لکي.

مینا	سبل	اېلو	وونا	اخلا	پلا	دواس
نېزا	دارا	اېسه	سانګ	اما	خلک	تیس

ارزیابي:

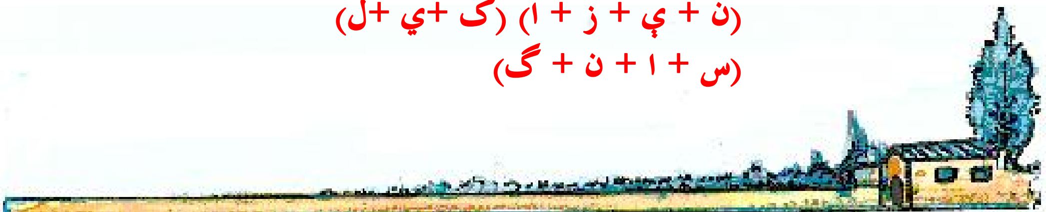
۱– آیا یاده کېکالي پړانس متني پره ببیي؟

۲– آیا یاده کېکالي **لَه** حرفوتي او چار حرفوتي کلمایه دوني ببیي؟

ګوشنګی لَام: **اېمه ببل ببل لکن بوي حرفه اکتو لکدا.**

(ن + ي + ز + ا) (ک +ي +ل)

(س + ا + ن + ګ)

ایگري

هدف: کلماینا پړیک، لکیک او ایگري او اتفقس فایدا سره مولیني شپ.

اوکتپلالا:

١ اوړپ رسمه کوچه کو لشیاکو؟
٢ ابمه فکربدپ ابمه خلک کو کاگن؟
٣ ابمني گوشنگه گه کسا کیا؟
۴ آیا ابما کوتي نکل یادو شپ؟

ای شلداړ آدمي دم دبنه دنه تانک ابړچین اوییی ته سنه لتاینا ای چوها دبچین گه موړدن.

چیکه اوینستا تانک واربدپ هرکاو گه زور انکن مه سنه لوړکنا چوهیی موړپ نه ببکن.

یان شلداړي یو گوربهن او سه لسبهن.

ای ای چوها لتا تانکپ موړبچین او اوینستایکه کدهن: اگه چو ابمه تانک کوچه ایگري او اتفاق دارا تپ کار به نه موړیاکو او اگه چو تانک منجو دواني او بپ اتفاقي پیدا بیک ویی ابمه لوړکه پیري موړپ او منجای پرپ.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

یاده لېکالي پړانس متن دې انخول، کلما پیدا کن گه (س) حرف کـــوچیی اوې تې او پچات تانک کتابچایه کوچه لکدن.

یاده کېکالي دېن بوي حرفه اودای کلما جوپن.

۱	ا+ی+گ+ر+ي =	۴	ک+د+ا+ن+ي =
۲	ا+ت+ف+ا+ق =	۵	ا+و+ي+ا =
۳	چ+ي+ک+ه =	۶	آ+د+م+ي =

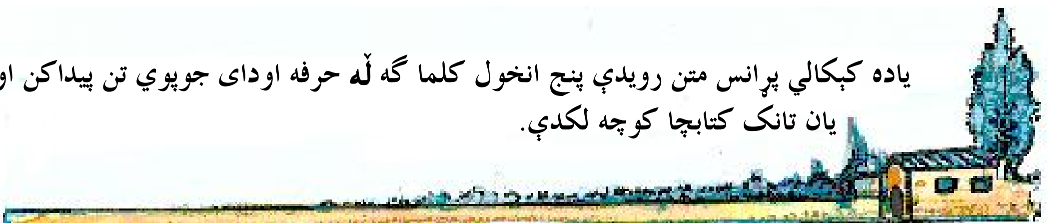
ارزیابي:

۱- آیا یا ده کېکالي کساس مطلب شره پولیچ؟

۲- آیا یاده کېکالي پړانس متني پړه ببگي؟

۳- آیا یاده کېکالي حرفه اودای کلما جوپي باکن؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي پړانس متن رویدې پنج انخول کلما گه **ڵه** حرفه اودای جوپوي تن پیداکن او یان تانک کتابچا کوچه لکدې.

وستو چارمنگل پړان

کالپس چار فصلي

هدف: کال، کالپس فصلنا او ماینا نامنستا پېنیک او مه پړانس متنستا لکېک او پړیک سې.

اوکتپلا:

(۱) آیا کېتا باکو اوړوالي رسمه کوچه آنشاړ فصلي لړېدا؟

(۲) اي کال کاو فصل شې؟

(۳) هر فصل ها مای سې؟

(۴) شرایلي فصلس ماینا نامه کوتي سن؟

اي کال چار فصل دارگا. هر موسم او گالا آنتی فصل ماکن اخولې (ویېند، آنشاړ، شرایلي، ایمپند) ویېندس فصل ڵه مای سې حمل، ثور، جوزا. مه فصل کوچه واش مچا. آنشاړ به ڵه مای شې سرطان، اسد، سنبلا. مه موسم کوچه هوا تپوا تگا. شرایلي به ڵه مای شې میزان، عقرب، قوس. یه گالایه هوا لوو لوو شدال بگا.
ایمپند به ڵه مای شې جدې، دلو، حوت.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

- ياده کېکالي چوکټېس خالي جايه مناسب کلمايه دې پوردن.

کال

ويېند | آنشاړ | شرايلي | ايمپند

حمل | ثور | جوزا | سرطان | اسد | سنبلا | ميزان | عقرب | قوس | جدي | دلو |

فصل	اول ماى	دومنګل ماى	لږ منګل ماى
ويېند			
	سرطان	اسد	سنبلا
شرايلي			
	جدي	دلو	حوت

- دواى ياده کېکالي صنف پرکنايکه ان او هر ياده کېکالا آنتي اي مايېس نامه دېن بي اوېان هرياده کېکالا صنف پوړا تستي او تانک نامستا زورېدي ګورېدن ګه چېکه ارېدن او يان ماينا ترتيب پلا تستن.

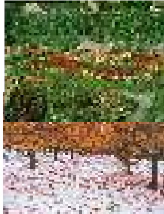

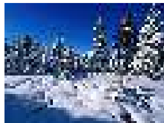
آخري لږ ياده کېکالي اي جايه تستن ګه اي فصلي لړيدن.

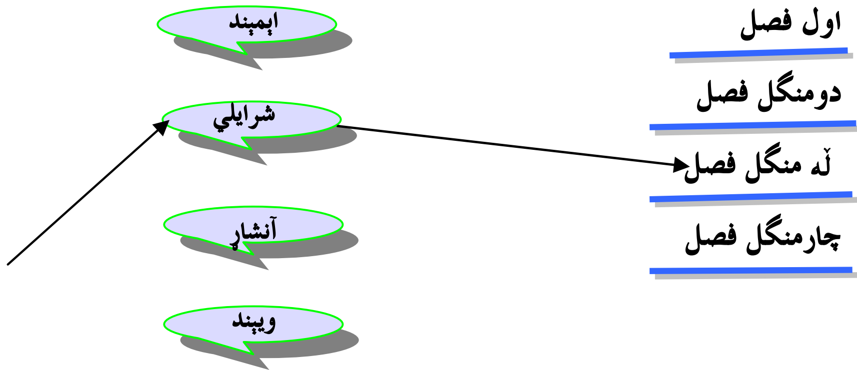

یاده کېکالي فصلنا رسمه او فصلنا نامه او فصله خط واسطايدې ډپلدن.

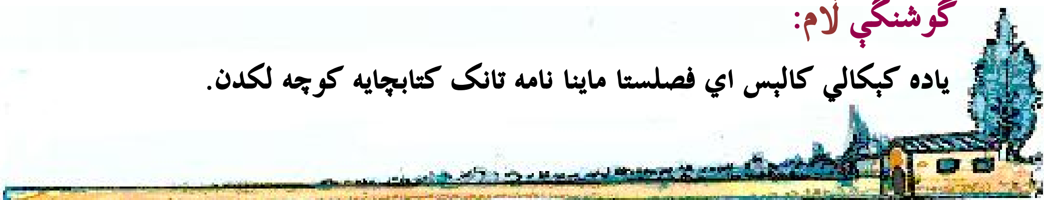

ارزيابي:

۱ – آيا ياده کېکالي فصلنا او ماينا نامنستا پرِه او لکه ببيي؟

۲ – آيا ياده کېکالي کالېس فصلنستا ترتيب پلا کده بېگي؟

گوشنگې ڵام:

ياده کېکالي کالېس اي فصلستا ماينا نامه تانک کتابچايه کوچه لکدن.

وستو پنج منگل پړان

هفتاس دوسنا نامه

هدف: هفتاس نامنا پېنیک او مه پړانس کلماینا پړیک او لکېک سي.

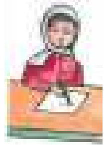
اوکتیلا:

١ اي هفتا کاو دواس شي؟

٢ اېمه هفتاس نامستا او چي بېییکو؟

٣ اېمه اي هفتا کوچه کوتي ڵمه‌کپییکو؟

اکالي، یکشنبې، دوشنبې، سه شنبې، چار شنبې، پنجشـــنبي او آدنا. امه هفتاس دوسنا نامه سن. امه هفتا کوچـــه شـــه دواس مکتبېگه پاکمان، آدنا دوسه چیکه خلک رخصت تیـــاکن. مـــه تانک گوشنگه او وري جایه کوچه خوشحالي او اخلا کـــاکن. امه به تانک پوگله پلا آدنا دوسه سېل جاینې پاگس او وتنـــیس ڵېره کبني آنتې ڵه تانک گوشنگوالې پلا مېلا کاکس.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

یاده کېکالي ډلایه شره ونتېن بن او یان هفتاس دوسنا نامه حروفه سره ونتهدن.

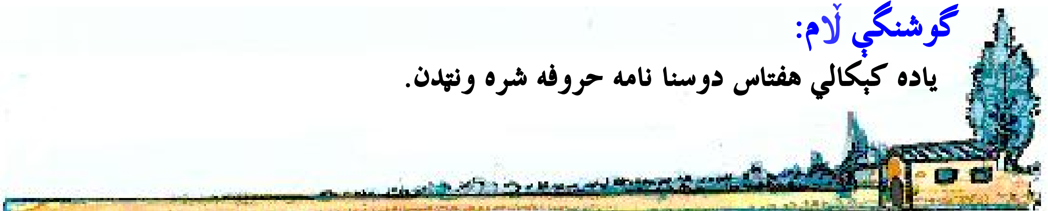
① اکالي (ا + ک + ا + ل+ي) ⑤ چارشنبي ( )
② یکشنبي ( ) ⑥ پنجشنبي ( )
③ دوشنبي ( ) ⑦ آدنا ( )
④ سه شنبي ( )

یاده لېکالي دېن بوي متن کوچه انخول پورا کلما پیـــداکن گـــه (ش) حرف کوچیی اوا تي او یان تانک کتابچایه کوچه لکدا

① شه ② ______ ③ ______
④ ______ ⑤ ______ ⑥ ______

ارزیابي:

١- آیا یاده کېکالي پړانس متني پړه بېگي؟
٢- آیا یاده کېکالي هفتاس دوسنا نامه یادي مرې او لکه بېگي؟
٣- آیا یاده کېکالي هفتاس دوسنا ترتیبي پېني؟

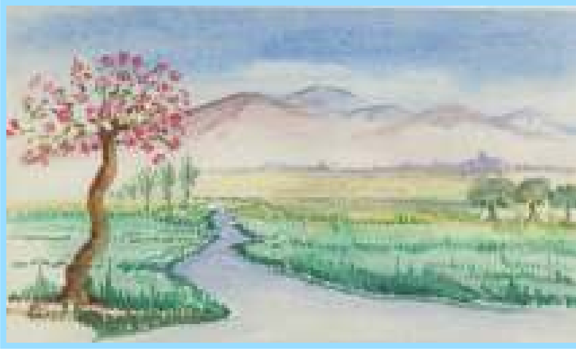

گوشنگې لاَم:

یاده کېکالي هفتاس دوسنا نامه حروفه شره ونتهدن.

ویپند

هدف: کلماینا پړیک، لکېک او ویپندس فایدا او ارزش سره مولېک شې.

اوکتیلا:

١ ویپند کالېس کوتي فصلي سې؟
٢ اوړوالي رسم کوچه کوتي فصلې لشیکو؟
٣ ویپنده دېکان کوکیا؟
٤ جینجپ او پشنا چو واسیاکن؟
٥ پشولا کو چارېګا؟
٦ ایمه ویپنده کو ڵام کېتا باکو؟

ویپند کالېس اول فصلي شې، مه فصل کوچه هوا بکار تا. دارنا لشته او ګمبیري الیني بتا او رنګارنګ پینچایه دې سدوري تګا، جینجپ او پشنیک باګه کوچه واسیاکن او جاله کوچــه مــان جوپاکن. دېکان تانک زمنه او باګه کوچه ڵام کیا.کوچیان الني ګمبیري او دار بغله آنتې پاکن.او ڵـه زندګي کاکن. پشولا رمـا چرېیا، بالکول یاده کبني او پړان آنتې مکتبې پاکن او هر کـه تانک ڵمه مچوي تیاکن.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

- ياده کېکالي ډلايه سره وتنن بن او هر ډلا ابته ميوا او وري شينه بابته اگت کې گه ويېنده پيدا با او يان کاو ميواينا نامه گوردن.

ميوا !

(۱) ______ (۲) ______ (۳) ______

ارزيابي:

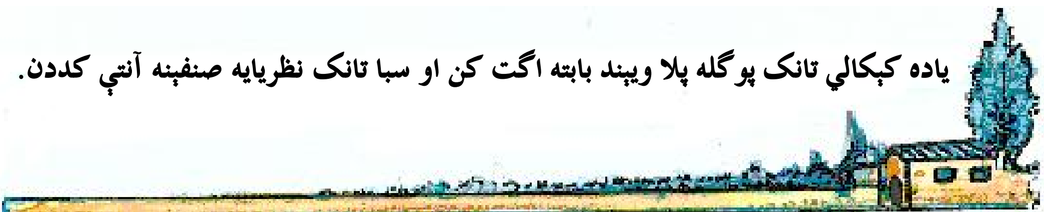
۱- آيا ياده کېکالي پړانس متني پړه بېيي؟

۲- آيا ياده کېکالي ويېندس فصل پېنچان؟

۳- آيا ياده کېکالي ابته جگنا نامه گورې بېکن گه ويېنده پيدا با؟

گوشنگې لّام:

ياده کېکالي تانک پوگله پلا ويېند بابته اگت کن او سبا تانک نظريايه صنفېنه آنتې کددن.

واش

هدف: وشېس فایدستاسره مولېک او پړانس پړیک او لکېک شي.

اوکتېلالا:

١ واش دوسه کوچه کي اودای **ڵام** گوراکو که نه تمي؟

٢ واش ورگي اودای کو نیو گوري باکو؟

٣ اللهﷻ مه کېکن اگه واش نه مچي کو بگا؟

اي واش تو بیی بایېگم	هر کودنه ایـــړ یـــکم
رندي تو پاک کېییگیی	بتر هـــوای نـــوېگیی
سران او وړان مچـــه	اېناس بوگري اچـــه
هرجایه گلېنـــا کیــــــأ	سوي او الینا کیــــأ
تېنه دي جم زندي آن	گه نه تي لسوي آن

(محمد زمان کُلماني)

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه سره ونتېن بن او یان وشېس نپا بابته اگت واشن.

- یاده کېکالي شعر رویدي ۸ کلما پیداکن گه چار حرفه اودای جوپوي تن.

۱ ______ کودن ۲ ______ ۳ ______ ۴

۵ ______ ۶ ______ ۷ ______ ۸

ارزیابي:

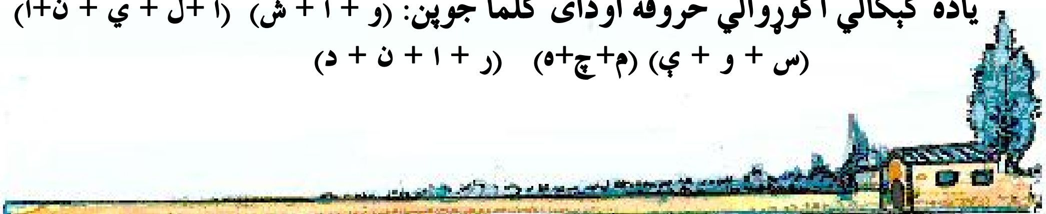
۱– آیا یاده کېکالي وشېس شعرستا پړیک او لکېکي یاده کېکن؟

۲– آیا یاده کېکالي وشېس شعرستا معنتا سره مولېکن؟

گوشنگي ڵام:

یاده کېکالي اکوړوالي حروفه اودای کلما جوپن: (و + ا + ش) (ا +ل + ي + ن+ا)

(س + و + ي) (م+چ+ه) (ر + ا + ن + د)

وستو اشتٻ منگل پړان

تٻوک

هدف: تٻوک واسطايدٻ بالکولنا تشويق کٻني، پړانس متنستا پړيک او لکٻک آنتی.

اوکتٻلا:

(١) اوړٻ عکس کوچه آدمي کو کٻگا؟

(٢) آيا اٻما کوتي تٻوک يادو سٻ؟

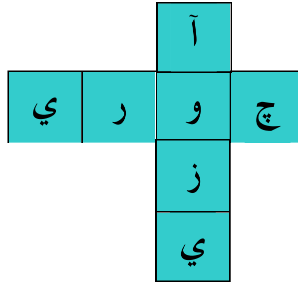
(٣) گوشنگ کوچه اٻمنٻ گه تٻوک کدگا؟

اي آدمي چوري آنتٻ ملانصرالدين گوشـــنگٻکه پيـــک، گوشنگ دٻولٻ گلا کٻگي آييک گه ملا نصرالدين بوجيـــک او مٻکن: کوکاگيی؟ چورٻ کدکن: دړ انياکم. ملای مٻکن: يو کو رکم دړ انياکيی گه آوزي اړٻن نه بگا. چورٻ تيکـــه کدکن گه مه دړٻس آوزي تيا سبا جومه اريدا.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه سره ونتېن بن او دېن بوي کلمایه چوکاټ کوچه پیداکدن.

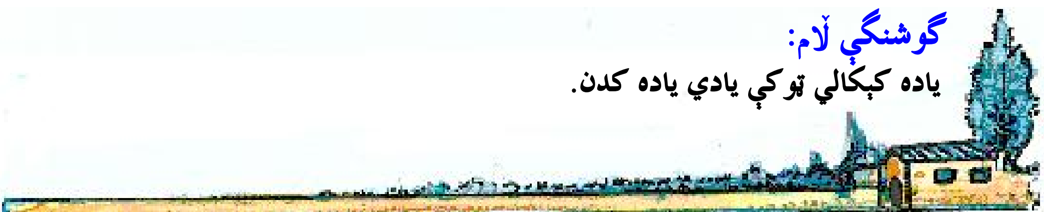
(۱) چوري

(۲) آوزي

ارزیابي:

۱- آیا یاده کېکالي ټوک پړه بېچان؟

۲- آیا یاده کېکالي ټوک پېنچان او ورېني ټوک کده بېچان؟

ګوشنګې ڵام:

یاده کېکالي ټوکې یادي یاده کدن.

وستو نومنګل پړان

ورګېس منابع

هدف: یاده کېکالي ورګېس منابعه پېندن او تېنا اهمیت سره مولان او مه پړانس متنستا لکېـــک او پړیک به شپ.

اوکتېلا:

(١) پاک ورګ چو پیدا بګا؟

(٢) ابمه کاو ګوزر ورګ پیاکو او کي کوچه پیاکو؟

(٣) پاک ورګېس پیک کیکه فایدا دارتون؟

ورګ چا، کاریزه، اونچړکه، نله او امزات وري جایه کوچه به پیدا بګا. چا او نلنا ورګي پاک او ډلکانا تګا. یو مي خاتړي ګه ورګي محفوظ تګا. اګه اېړاتمان ګه ورګ پاک او صحي بـــې باید اوړلان بې او یان پن بې. انســـانان، حېوانــــات او نباتـــات ورګېکه ضرورت داراکن. اګه چو ورګ نه تې زندګي به نـــه بګا. هر جن باید ضرورت رویدې دواس کوچه کاو ګوزر ورګ پې. پاک ګېلاس کوچه ورګ پیک بکار ڵام شپ. پاک ورګېس پیک صحتېکه فایدا پولېیا.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

ياده کېکالي پړانس متني پړدن او اېته کلمايه گه چوکاټس حروفه دپ شروع بگا تانک کتابچايه کوچه تکميل کدن.

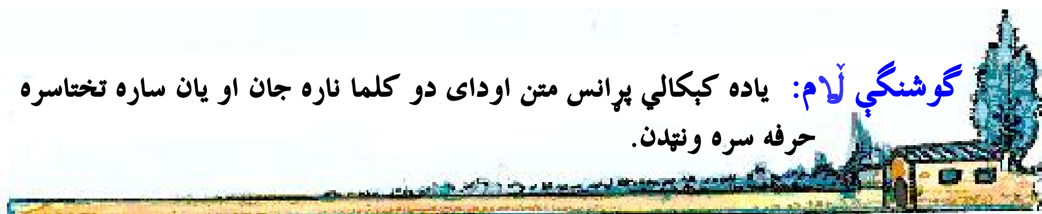
ا	پ	م	و

دېن بوي کلمايه کوچه اېته حرفه گه دوگوزر اوي تن خالي جاگايه کوچه لکدا.

١ امزات ____________
٢ نلنا ____________
٣ انسانان ____________
٤ نباتات ____________
٥ ضرورت ____________

ارزيابي:

١- آيا ياده کېکالي پړانس متني پره ببچان؟
٢- آيا ياده کېکالي ورگېس منابعي پينچين؟
٣- آيا ياده کېکالي اېته کلما گه چوکاټ کوچاى حرفه دپ شروع بـوي آيـيچ پيداکېچين؟

گوشنگي ڵام: ياده کېکالي پړانس متن اوداى دو کلما ناره جان او يان ساره تختاسره حرفه سره ونېدن.

سور

هدف: یاده کېکالي باید سورېس فایدا سره مولان او پړانس متنستا لکه او پړه بادن.

 اوکتېلا:

(۱) سور فایدا بارایه کو مولاکو؟
(۲) سورکوتي تلنې آلگا او کوتي تلنه ننگگا؟
(۳) امه خولگې سورې آنتې ضرورت داراکمان؟

مم جلکالي ســـور آم ‌ ‌ ‌ ها بیی لوشلي ســـور آم

سدلـــې نـــوبېیکم ‌ ‌ ‌ تپکـــې بـــو کېییگم

اندرا اودېـــــم مچا ‌ ‌ ‌ یو لوشیم هـــر چو پـــولا

نه ســـــې الینا نه تم ‌ ‌ ‌ چو به گلېنـــــا نـــه تم

هر کـــــودن یارنو آم ‌ ‌ ‌ بو بیـــي انهیـــــولو آم

(محمد زمان کلماني)

یاده کېکالېنا فعالیتي:

یاده کېکالي اکوړوالي حروفه اودای کلما جوڼ.

۱) ج+ل+ک+ا+ل+ي =		۴) ا + ن + د + ر + ا =	
۲) ل + و + ش + ل + ي		۵) گ + ل + ې+ن+ا =	
۳) س + و + ر =		٦) ا + ل +ي + ن+ ا =	

یاده کېکالي شعرکوچه انخول کلما پیداکن گه اي گوزر دې بو اوې تن.

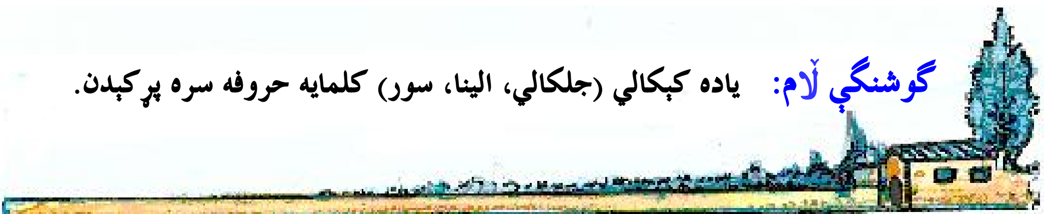
۱) ______ ۲) ______ ۳) ______ ۴) ______ ۵) ______

ارزیابي:

۱- آیا یاده کېکالي شعر پړه ببچان؟

۲- آیا یاده کېکالي شعرس معنا سره مولېکن؟

۳- آیا یاده کېکالي شعرس تکراري کلما پیداکې ببچین؟

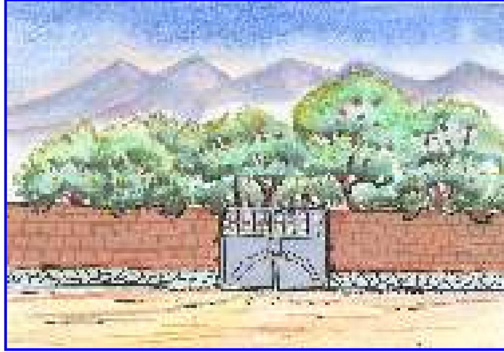

گوشنگې ڵام: یاده کېکالي (جلکالي، الینا، سور) کلمایه حروفه سره پړکېدن.

وستو یای منگل پړان

باګ

هدف: باګ او تیس نپاس پیني او وړلېني او پړانس متنستا لکېک او خوانېک شې.

اوکتېلا:

١ آیا اېمه باګې لیاوو سن؟ باګه کوچه کو هتان ګوریا؟
٢ باګه اودای کو نپا ګورېن ګوریا؟

ایمي خاترې ګه تانک باګه اودای بو فایدا ګورمان بکار یو سې ګه تانک باګه کوچه رکم رکم مېوا کړیک اخولې پارال، ناک، انشاړي، آري، آلوچا، بادام، دشـــک، مالتـا او انخـــول وري ننګېمان او مه مېوا کړکنا بکرېدې پامي کمان. تا ګه بوګه نپـــا اودای ګورمان. نه اېړوي او درکار نه بنا بتایه کړکه لېنای اکه ترب او لېره کمان. تانک ګالا پلا ورګ دمان بـــاګې کوچـــه رنګارنګ پینچا به ختهان خولګې ګه باګېس هاوستا خوشـــبوی کېیي او صحتېکه به فایدا پولیا. مېمه هول بـــاګېس لشـــکېدې بندایکه خوشحالي پیدا.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

یاده کېکالي ډلایه سره ونتېن بن او کلمایه لېنه خالي جایه کوچه لکن گه هر لکن بوا کلما کاو حرفي دارا.

۱	۲	۳	۴	۵	٦
ناک	باگ	فایدا	درکار	شي	تانک
____	____	____	____	____	____

۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
کرېک	آري	انشاړي	گالا	ورگ	پینچا
____	____	____	____	____	____

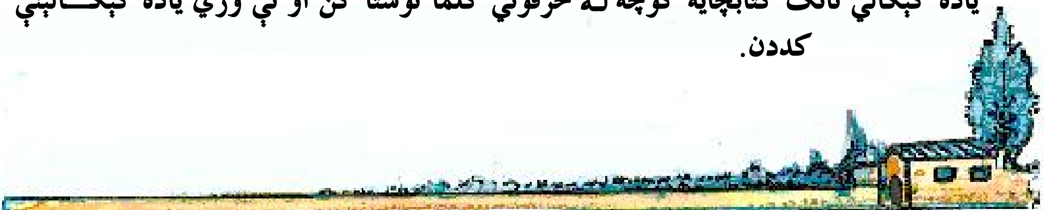
ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالي کلماینا حرفه گنه ببیي آییچ؟

۲– آیا یاده کېکالي پرانس متني پړه ببیي آییچ؟

گوشنگي ڵام:

یاده کېکالي تانک کتابچایه کوچه ڵـه حرفوتي کلما نوشتا کن او تي وري یاده کېکـــالېني کددن.

دنېس ارزښت

هدف: دنېس ارزش سره مولېني، دنې اوداى بکرېدې نپا گورېني او متنس پړيک او لکېک شې.

اوکتېلا:

(۱) کودن گه گوشنگه تیاکو کوکاگو؟

(۲) آیا تانک ڵمنا سره پولېني خاتري دن ونتان اوداى نپا گوراکو؟

(۳) ابمه دنې اوداى کو رکم فایدا گوراکو؟

مم دواسهوني ڵمېلاینا سره پولېني خاترې دن ونتان جوېپوام شې گه تي رویدې تانک ڵمه اخولې درسنا پړیک اوگوشنگې ڵام گه محترم لړېکالا امنې سپاري بکرېدې سره پولېیکم. امزات گوشنگېس ڵمه کوچه به وانتې گوراکم او تانک پوگله پله سمرياکم. اه تعین بوي دنه تلویزیونس نشرته میناېدې تاریگم او تي اوداى مزا گوراکم. تیدې پتاى تانک همسایا لېگرولستم پله اخلیاکم به. مم دنې اوداى پورا نپاگوراکم او تانک بومل دارکالي دنستم اندو نه وتېپیکم.کوتي گه تانک دنستا اندو وتېپي زنده گي کوچه باییشت او خوشحال نه تگا.

بيي بایوي یاده کېکالي! دن سورن پيري سې باید دنې اوداى بکار نپاگورې تاى اکالا کوچه باییشت زنده گیس خاوندني بې.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

- ياده کېکالي ډلايه سره ونتېن بن، هر ډلا جانېکه اي دن ونتېان جوېپي او تي ورېنېي تشريح کدن.
- ياده کېکالي اکوړوالي حرفه اوداى کلما جوپن.

(١) (ا+ر+ز+ش)= ______ (٢) (د+و + ا +س+هــ+و+ن+ي) = ______

ارزيابي:

١- آيا ياده کېکالېي پړانس متني پړه ببچان؟
٢- آيا ياده کېکالېي حروفه اوداى کلما جوېپي ببچين؟
٣- آيا ياده کېکالي دن ونتېان بارايه اگت کېي باکن؟

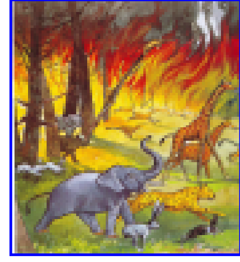
گوشنگېي ڵام:

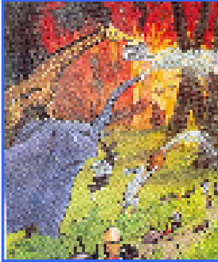
ياده کېکالي پړانس متن رويدى ها کلما ناره جان او يان حرفه سره پرکېدن.

جولي کوچه انگار

هدف: کلما ينا لکېک اوپړيک سې او ياده کېکالي بايد امي سره مولان گه کاټلا ارادا آدمي پـــلا کومک کيا گه کشالايه سره کامياب بې.

اوکتيلا:

(۱) اوړې رسم کوچه کو لاکو؟ او ته کوکياکن؟

(۲) آيا کار کوتي کشالا پلا دور بوي آيت؟ او يان کشالا کو رکم منجای نبوو سې.

(۳) ابمه کشالاس منجای نبک آنتي کوکاگو؟

اي جولي کوچه رکم رکم جناوار زنده گي کيابيچ. اي دواس جـــولي دور گورېکن چيکه جناوار موچگه موبيچ، خو ورنجگه انگرې بل چاټ انکن. پلې اي ورنج هوجچان گه ابمه نه موچياکو؟ ورنجي مېکن: نــــه! امه ابرياگس گه انگرې نملبسن. ورنجبس اگته پيل فکر کوچه کبهن او وري حيوانتنا دوره دربهن او کدکن: امه بايد انگرې نملمان! چيه ملتنا منهن او نندي اودای ورگ اچهن او انگار اهتويدې نملبهن. چيگه پلې اودای خوشحال بيچ. پلې آنتي سوغات برابر کبکن او تي گوشـــنگبکه نبهن، بدې پلې سوغات نه منکن او کدهن: يو سوغات ورنجنا حقي سې منده لگای سه سوغات ورنجه گوشنگبکه نبکن.

ته دواس دې پت چيگه جناوره ورنجه آنتي احترام شروع کبکن ويـــ بيي بايوي ياده کېکالې! کاټلا ارادا امه پله کومک کيا گه مشکلته سره کامياب بمان.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

یاده کېکالي ډلایه سره ونتېن بن او پړان رویدي اېته کلما گه **لٚـه** حرفه اودای جوپوي تن تانک کتابچایه کوچه لکدن.

① جول ______ ② ______ ③ ______ ④ ______

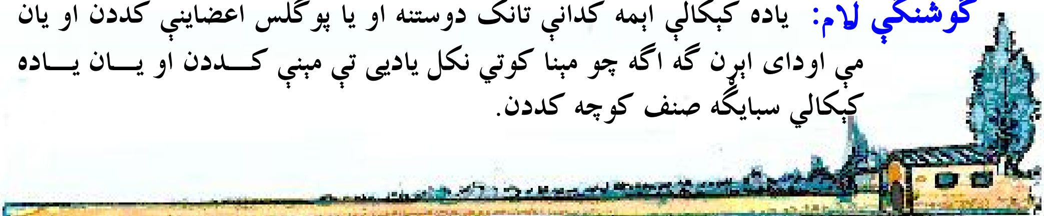
⑤ ______ ⑥ ______ ⑦ ______ ⑧ ______

ارزیابي:

۱– آیا یاده کېکالي نکلس مطلب شره مولېکن؟

۲– آیا یاده کېکالي کسا پړه بېکن؟

۳– آیا یاده کېکالي کساس کرکتري پینه بېچین؟

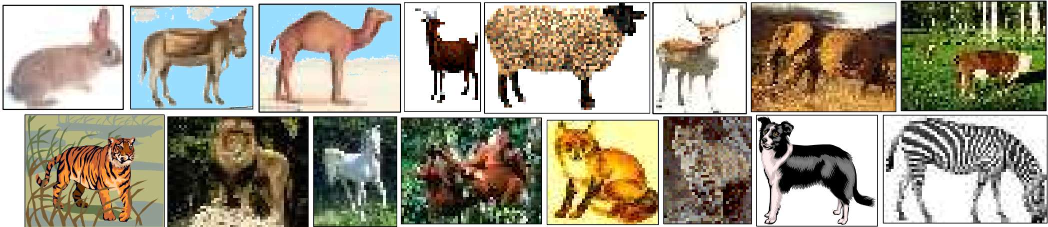

گوشنگي لٚام: یاده کېکالي اېمه کداني تانک دوستنه او یا پوگلس اعضایني کددن او یان مي اودای اېړن گه اگه چو مېنا کوتي نکل یادیی تي مېني کـــددن او یـــان یـــاده کېکالي سبایگه صنف کوچه کددن.

وستو چدې منګل پړان

چاروا

هدف: چاروانا نامنستا پینیک، پړیک او تېنا فایدا شره مولېني.

اوکتپلا:

(١) اوړې رسمه کوچه کوتي چاروایه لشیکو نامه ګوري؟

(٢) ګوشنګې چاروایه اوداې کوتي فایدا ګوراکمان؟

اما وطني خلک رکم رکم چاروا رشا اخولي ګولانګ، شتور، مېشي، ګوړا، برا، بري، پاچ او وري. ګه ایلای چاروانا پېیستا اودای اېک خاتري لّام ګوراکن او شرستا اودای بجوا، مندنک کرېي، ګوست، کروت او کراړک جوپاکن ګه اېکې ورېس صحت آنتې بو ضرور شې. ایلای چاروانا پوستستا اودای پانوي، کوشړا، بکسې او وري شیان جوپېن بګا. ژولستا اودای قالین، ګلم، نبت، بنیان او انخول وري شیان جوپاکن.

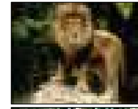
ياده کېکالېنا فعاليتي:

- ياده کېکالي ډلايه کوچه ګوشنګېِ چاروواينا فايدايه بارايه اګتي کن.
- ياده کېکالي شه ګوشنګې چاروواينا نامنستاګه انساننه پلا اېلوي آن لکدن.

١ ______ ٢ ______ ٣ ______ ۴ ______

۵ ______ ٦ ______

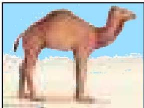
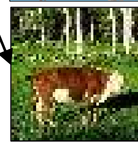
- ياده کېکالي چنتي ډلايه کوچه رسمه تېنا لکوي نامنستا پلا خطي واسطايدي ډپلدن.

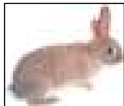

مکاړ ______	پاجرِک ______
ګا ______	شتير ______
خار ______	اولّتک ______
شرو ______	پيل ______
شورېنګ ______	لنګوچ ______
لّآنتيِش ______	ازمري ______

ارزيابي:

١– آيا ياده کېکالي چاروواينا نامنستا لککي او پرِکي ياده کېکن؟

٢– آيا ګوشنګي او کناى چاروواينا فرق او دونيک شره مولېکن؟

ګوشنګي لّام:

ياده کېکالي اېته چاروواينا او جناورنا نامه تانک کتابچا کوچه لکدن ګه تېنا بيي اورا.

بري

هدف: بريس پينيک او تيس فايدا شره مولېک او پړيک او لکېک شې.

اوکتېلا:

١) اوړوالا رسم کوچه کوتي چاروا لشياکو؟ نامه لکدا.

٢) اېمه بري پينيکو؟ بري کو رکم حيوان اس.

٣) اېمه مولاکو گه بري اوداى کو فايدا گوربن بگا؟

بري گوشنگاي چاروا اس. مه چارواى اما خلــک گوشــنگه کوچه رشي. مه چارواس وړلېکي بو فايدا دارا. پييســتا اوداى اېک خاترې نپا گوراکمان او شرستا اوداى نــوني، کــراړک، بجوا گوست، جال او کروت استه ايا. گه اېکي وړېس صــحت آنتې بو فايدا دارا. انخول ژولستا اوداى رکم رکم پــا وېنــا، بکسې، خولا او وري شيان جوپېن بگا.

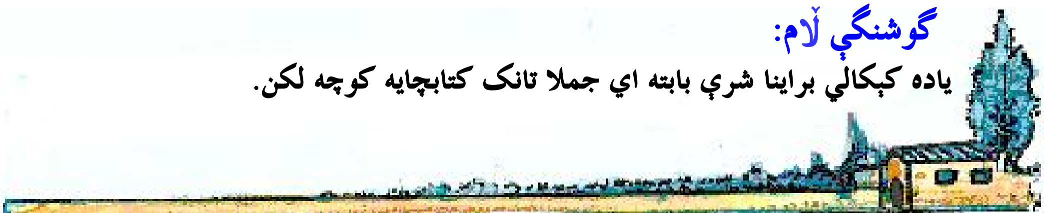
ياده کېکالېنا فعاليتي:

- ياده کېکالي ډلايه کوچه برايه بابته انچېدې لياوا حالته بيان کدن.
- ياده کېکالي براينا شير، پې، لوش او پوستې اوداى فايدا گورېنيس پنده صنف پوړه کددن.
- ياده کېکالي پړانس متن کوچه **ڵه** انخول کلما پيدا کن گه (گ) حرفېدې شروع بوي تن.
- ياده کېکالي چوکاټ کوچاى متضاد کلمايه خط واسطايدې ډپلدن.

بو	کم
فايدا ←	تاوان
صحت	ناسازي

ارزيابي:

١- آيا ياده کېکالي براينا فايدا سره مولېکن؟
٢- آيا پړانس نونگي کلما پړه او لکه ببچين؟
٣- آيا چوکټس متضاد کلميي ډپلي ببچين؟

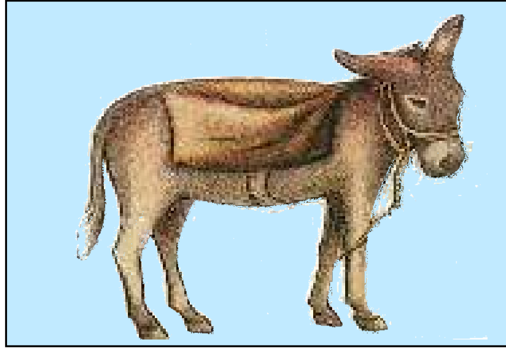

گوشنگې ڵام:

ياده کېکالي براينا شرې بابته اي جملا تانک کتابچايه کوچه لکن.

خرډاس نویک

هدف: کسای پېندا، کسا ارېک او ژنگتا کدېک، کسا نوشتو کرېک او پړیک.

اوکتېلا:

(۱) اوړې رسم کوچه کو شی لشیا گو؟
(۲) اگه کیس کولي کسا یادیی تې تانک همصنفستا آنتې کددي؟
(۳) اېمه کوشینگ کوچه که کسا کېگا؟

اي آدمیس خرډیی نووا آییک. خلک تي اړجمي دېگي آیـیچ خیر سې خفا مه به تو زندا تي. وري خرډا پیدا بې. تـه آدمـي کدهن! مم به الومه شکر کناکم گه مم خرډا شره نېوا نه آکم. اگه مم خرډا سره نېوا تمای مم به نووا تمای. خلگه ازنا کېکن. مي کدهن: مېنا خرډام نووا آس. او مم تي لمبه خپا آم او اېمـه ازنا کاگو. یو انصاف نه شې.

خدای(ج) کې اگې اېمه به کرټا سره نیوي تې او کرټو نوې اگې چیکه نوې.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

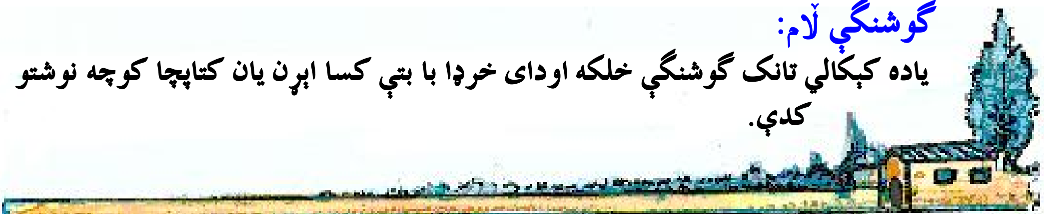
- **یاده کېکالي چنتي ډلایه کوچه بتا خرډا اودای که کورکم ڵام گورپین بگـــا مثال پیداکن.**
- **یان ته مثال اودای کلما چوپې مثال کرتا بار نېگـــا. اي دواس خـــرډا بـــار نیگاییک شوړنګي مرېکن کاندې نه واشیاگیی بار نیک اودای خـــلاص بي.**
- **یاده کېکالي امزات چار کلما پیدا کن گه (خ) حرف داراتې.**

ارزیابي:

۱– یاده کېکالي نونګي پړانس جملیي مرې بیګي؟

۲– خرډا اودای ڵام گورېکس مثال دېچین یا نه؟

۳– یاده کېکالي کلماینا ضدې پیدا کېچین یا نه؟

گوشنګې ڵام:

یاده کېکالي تانک گوشنګي خلکه اودای خرډا با بتي کسا ابړن یان کتاپچا کوچه نوشتو کدې.

پشنا

هدف: پشنااینا پینیک، چنچاینا زنده گي او فایدا او پشنااینا نامستا لکیک او پړیک.

اوکتېلا:

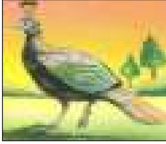
(١) اوړې رسم کوچه کو کسم پشنیک لشاگو؟ نامه گورې؟
(٢) ایمه به تانک گوشینگ کوچه پشنیک رشاگو؟ اگه رشاتې کوتي رکم پشنیک آن؟
(٣) ایمه کوتي رکم پشنا پیناکو گه ته شلان کېتا بېگاتن؟

امه وطنه رکم رکم پشنا اخولې: لگ لـــگ، ژوک، ونتېـــړا، ډبرکوریی، کوگېړ، دار کوگېړ، پیل مرگ، باشا (یما)، کـــورا، چنچوړیک او وري به پیدا بگا. کولي داره زنده گي کېگـــا او کولي جنګله کوچه زندگي کیا. اما خلک ایلای پشـــنایه وایـــه کوچه ساتې او تي تربیا کېگي. او کوتي پشنااینا آنا او پې اودای نپا گوریگا میسي خاتري بو بکار رشیکمان.

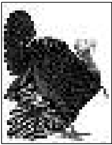

د زده کړې فعاليت:

یاده کېکالي گوشنگې کوکوړنا نپا بابته اگتې کن. ډلایه کوچه اکتو بتا رسمه تانک نامستا پلا ایجا کدا.

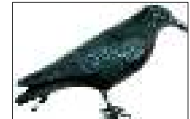

سلانتيا (طوطي)

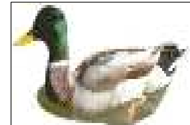

کوړا

یما

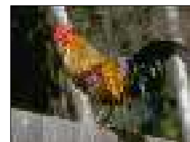
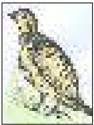

کوي

ژوک

پیل مرگ

ډبرکوريي

وانچو

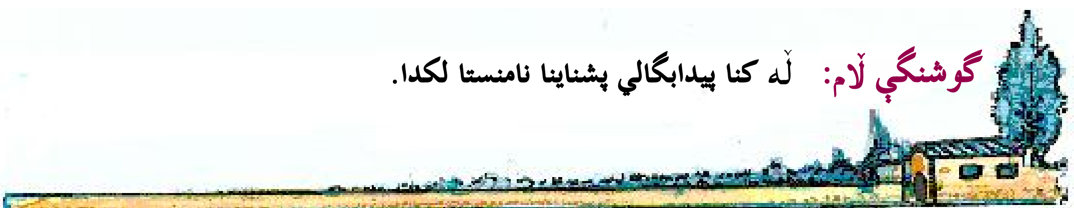
گوشنگې چار رشوي پشنایینا نامه دې:

١ ______ ٢ ______ ٣ ______ ۴ ______

ارزيابي:

١ – یاده کېکالي پشنایینا نامستا لکېک او پړیک یاده کېهېن؟

٢ – یاده کېکالي گوشینگ سادوي پشنایه او کنا پیدابگالي پشنایه منجه فرق کې بېهېن؟

گوشنگې ڵام: ڵه کنا پیدابگالي پشنایینا نامنستا لکدا.

او ڵتهک

هدف: یاده کېکالي اوڵتهکی پیندي او متنې بکار که پڕدې او لکدي.

اوکتېلا:

١ اوڕې رسم کوچه کو لشاگو؟
٢ اوڵتهکس کڕه کولي جناوره پیري سن؟
٣ مولاگو اوڵتهک کو ابگا؟

امه شکل آنتې پڕي کې، سه اي بوتا لبنه نیوا آس. تاردا تیس پوستستا رنگي سسوي پتهکه او لاونستا پیري شې.
تیس مولبویی سې گه کولي جناوار ابڕگاتې شکار کدي سه مچوا آس او یه جایه نبوا آس، تای سه نه مولې. تیس هڕه گڼ سن میسي خاترې تي خرگوش مربگي سه بوتاینا لیني او الینا گاس او بوتا ابگا. سه جلنا لبنیی او سنگبس گوشه کوچه جانې آنتې وای جوپیگا ایلای گوشینگ والا وایه کوچه به ساتي.

ياده کېکالینا فعالیتي:

- ياده کېکالي پڕانس متن کوچای **لّه** کلما پيدا کن گه (و) حرف اول، منجيی او آخري ايويتې يان مه کلمايه تانک کتابچا کوچه نوشتو کران.

١ ______ ٢ ______ ٣ ______

ارزيابي:

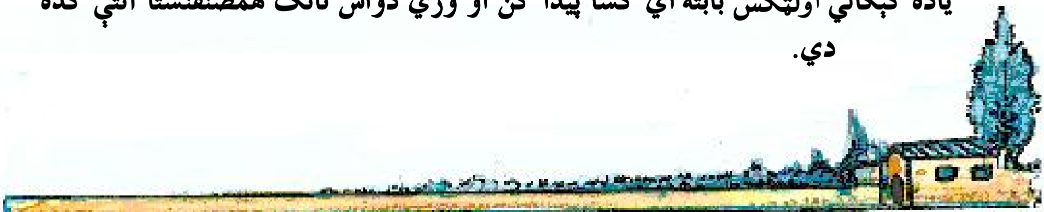
١– ياده کېکالي نونگي پڕان پڕتا ببچان؟

٢– اولّتکس ابکي کو سې؟

٣– ياده کېکالي **لّه** کلما پيدا کی ببچبن گه تيس اول، منجه او آخري (و) حـــرف ايوي تې؟

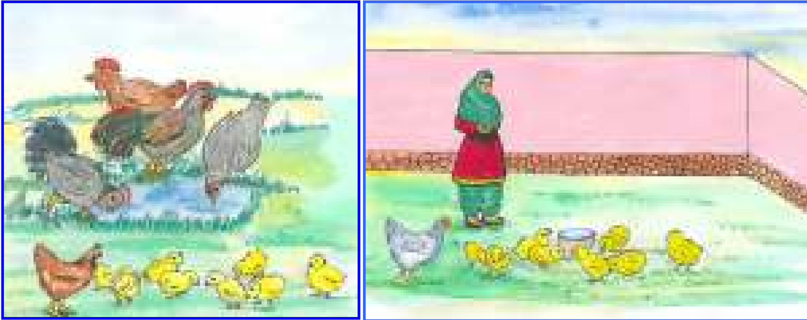
گوشنگې لّام:

ياده کېکالي اولّتکس بابته اي کسا پيدا کن او وري دواس تانک همصنفنستا آنتې کده دي.

کوکوړ

هدف: کوکوړنا پينکي، تېنا سادکي او تېنا نامنستا لکېک او پړيک.

اوکتېلا:

1. اوړوالي رسم کوچه کو شي لشاکو؟
2. کده باګو کوکوړ اودای کو نپا ګوړېن بګا؟
3. ايمه تانک ګوشينګ کوچه کوکوړ سانتياګو؟ اګه سانتياګو کودور رشيګو؟

اما خلک تانک ګوشينګ کوچه کوکوړ سادګا او تي تربيـــا کېګي. کوکوړ اودای آنا استه اچګا او پېيستا اودای بـــه نپـــا ګوړېګا. وري خلک کوکوړنا فارمي جوپېګا.کوکـــوړ فارمـــه کوچه وړي تربيا بګا او بو نپا استه اتګا. بو پام کمـــان اګـــې کوکوړنا جايستا پاک ساده مان اينا او پنيي به پاک تـــې اګـــې مريض نه بن.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

وړي یاده کېکالې چوکاټ کوچای کوچای ضد کلما پیدا کې او خطې دې لړېدا.

۱) بیي	شامېک
۲) بو	بتر
۳) نپا	کم
۴) شلېک	ضرر

پړان متن کوچای چار لغات نوشتا کې اگې (و) حرفې دې شره پولوي تن.

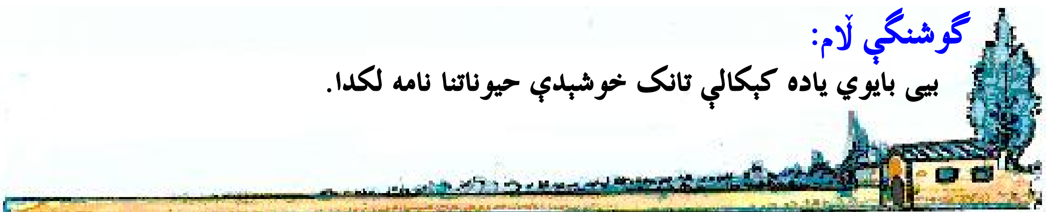
۱) ______ ۲) ______ ۳) ______ ۴) ______

ارزيابي:

۱- یاده کېکالې متن پړتا بېچان؟

۲- ضد کلما پینتا بېچین؟

۳- یاده کېکالې کوکوړنا نپا سره مولېهن؟

گوشنگې لاٗم:

بیی بایوي یاده کېکالې تانک خوشېدې حیوناتنا نامه لکدا.

بينجوڕيک

هدف: ياده کېکالي بينجوڕگه پيندي او تېنا نپاسره مولن او مه پڕانس متنستا لکېک او پڕيکســـتا سره مولن.

اوکتيلا:

١ اوڕ والي رسم کوچه کولشاکو؟

٢ ايمه کاربه بينجوڕيک لشوو آن؟

٣ بينجوڕگه اوداى کو استه اچا گمان؟

٤ بينچوڕيک چو زنده گي کاکن؟

کاو بيـــى ســـــېـ بن	دوا ســـــــېـ ار دن
ته پاچـــايــــي دارگا	بيــــــي اتفـــاق دارگا
ار کيــــس وظيفيـــى	ماليـــــم سېـ بيــــى
اکتـــــو بيــــــى سېـ	بنـــېـ پيـــري رس سېـ
جدايـــي مـــرض سېـ	اي جاى بيک لش سېـ

(حسيني)

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي اکوړي کلماینا ضدستا چوکاټ کوچاd پیدا او کلماس کوویي نوشتا کدا.
-

دواس
شاړیک
لش

– ویل

– تستیک ـــــ اندرس

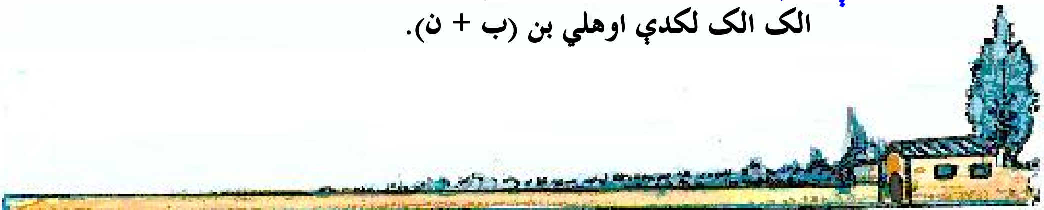
ارزیابي:

۱– یاده کېکالې نونگي پړان پړه بیچان؟

۲– آیا ضد کلما پینچین؟

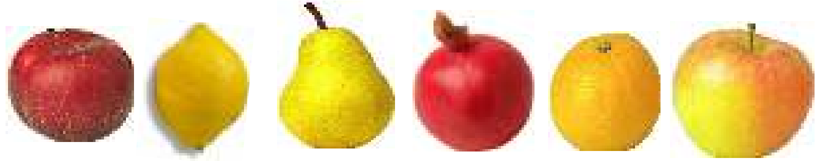
۳– یاده کېکالې پړانس متن کوچای کلما هجا کې بېچین؟

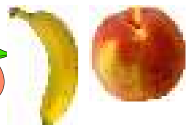
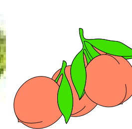
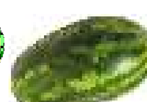
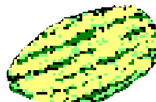
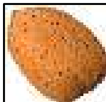
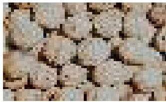
گوشنگې ڵام: یاده کېکالي بن او بینجوړیک کلمای تانک کتابچا کوچه حروفه دې الک الک لکدې اوهلي بن (ب + ن).

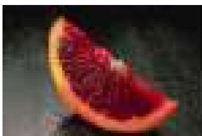
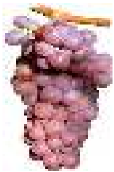

مېوا او تيس نپيى

هدف: مېواينا پينيک، مېواينا نپاسره موليک او مېواينا نامنستا پړيک او لکېک.

اوکتيلا:

1. اوړي رسمه کوچه کو لشاگو؟
2. اېمه کاو رقم مېوا پينياگو نامه گوري؟
3. اېمه باگي کوچه کاو رکم ميوه جالي دارياگو؟
4. کده باگو کوتي مېوا سسلان گورېگا؟ نامه دي؟

اما وطنن رکم رکم مېوا دارگا. اخولي: دشک، پارا ل، نــاک، آري، انشاړي، بو، کهاري، خربيزا، کويت، بادام، آمريک، آلوبالو، گيلاس او وري.

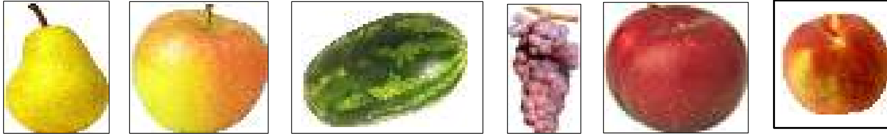
مېوا اېک دي پوړا بايد پاک ورگي دي اونجان بن. چمبړ مېواينا اېک ناجوړي منجه اچگا. پاک کېتا مېوا اېک جان جوړي آنتي بو نپا دارگا. او بنداس وړستا بکوتا کېگي. امه بايد مېوا دارگالي جلنا ډوليي نه موړيمان. او الله ﷻ مه بيى نعمتستا شکري هنمان.

یاده کېکالپنا فعالیتي:

- یاده کېکالي تازا مېواینا نامه دن او رنگنستا کددن.

هر مېوای اگې اکوړې لشیگو نامه دې.

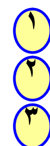

پا	ا	آ	د
ر	ن	م	ش
ا	شا	ر	ک
ل	ړ	ک	
	ي		

– چوکاټ کوچه نه جوپوي کلمایه حروفه پلا ایجای کدا.

آ	شک
د	هاري
ک	و
ب	رال
پا	مرک

- یاده کېکالي متني تاره دې دو مېواینا نامه دې اگې اولي یا آخري (ک) ایو اتې.
- یاده کېکالي چوکاټ کوچای کلماینا ضدې پیداکن یان کلماس کوویی نوشتا کدي.

۱ ______

۲ ______

۳ ______

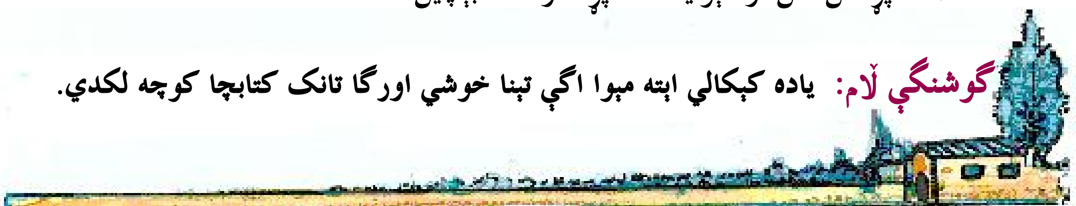
موټا
کم
سسوا

ارزیابي:

۱– یاده کېکالې مېواینا رکمي پینچین؟

۲– یاده کېکالې مېواینا رنگې کده بیچین؟

۳– پړانس متن او مېواینا نامه پړتا او لکتا ببچین؟

گوشنگې ڵام: یاده کېکالي ابته مېوا اگې تېنا خوشي اورگا تانک کتابچا کوچه لکدي.

دشک

هدف: دشکس پینک تیس نپا لکېک او پړیک.

اوکتېلا:

١ رسمه کوچه کو لشاکو؟

٢ مویز پیناکو کوتي مېوا اودای استه اتګا؟

دشک بېرو رس مېوا شې. امه وطنه دشک باګ بو شن. امــا خلک دشک باګ جوپېګا. یو مېوا دو کسم ګــون دارګــا اي کسم ګون اګې لمتې بګا او وري کسمي موتې بوتا سن. دشک اودای دو کسم مویز جوپګا الني او سونېچ مویز. خام دشکېس اېکي بو ضرر دارګا. دشک اېک دې پوړا پــاک ورګــې دې اونجان بې وړې آنتې نپا دارګا.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

- ياده کېکالي ډلايه کوچه اکوړې کلمايه حروفه سره ونتډې.

واش   دشک   باگ   نپا

____   ____   ____   ____

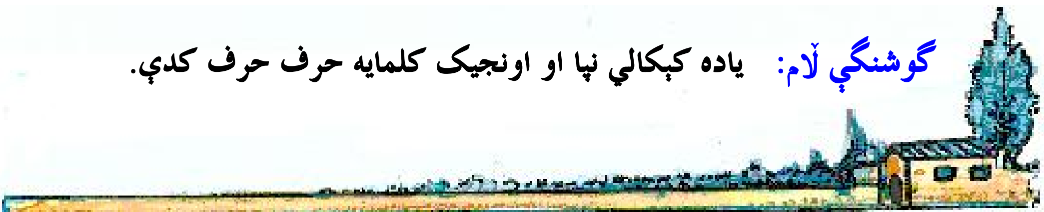

- ياده کېکالي اوړې پړانس متني لکدې.

ارزيابي:

١- ياده کېکالي دشکس نپا سره مولېهن؟

٢- ياده کېکالي دشکس وړي دې اونجکي مولېهن؟

گوشنگې ڵام: ياده کېکالي نپا او اونجيک کلمايه حرف حرف کدې.

دو ویاو څه منگل پړان

سا

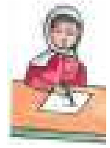
اوکتپلا:

١ اوړوالي رسم کوچه کور قم سا لشاگو؟ نامه گورې.

٢ سا چو پیدا بگا؟

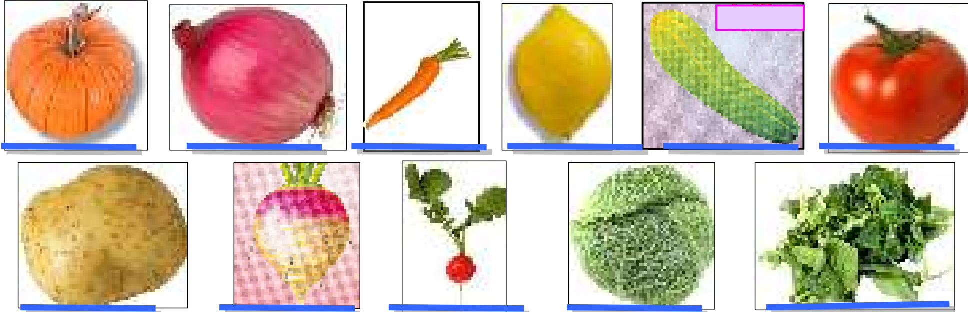
٣ کولي سا خام او کولي سا پچلېتا اېن بگا؟

سا اخولې زردک، چنډا او گڼ مولک، پالک، الینـــا مـــرچ، گندنا، کچالو، الینا پیاز، سونیچ رومي، سامیچ وتکنا، لبـــړو او ورې. سا امه وجود آنتې بو نیو دارگا. سا اېک دنه بو پام کمان گه اېک دې پوړا پاک ورگې دې اونجان بې یان اېن بې اگـــې مریض نه بمان. کولي سا خام او کولي پچلېتا اېن بگا.

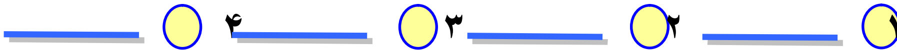

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونتان بن یان سایېس نپا، خام اېک او اونجیک بابتې صنف پوړا نظرستا کده دې.
- اکوړوالي رسمنا نامه لېنیی لکدا.

- چار کسم سایېس نامه گورې اگې خام او پچلېتا اېن گورېگا:

۱ ______ ۲ ______ ۳ ______ ۴ ______

- سایېس نامه تیس رنگستا پلا اکتو کدا.

سامبک	رومي
الینا	لیمو
سونیک	بادرنگ
نارنجي	وټکنا
پیلا	مکندو

ارزیابي:

۱- یاده کېکالې نونگي پران پړه ببچان؟

۲- یاده کېکالي اېته سایېس نامه گورې ببهېن اگې خام او پچلېتا اېن بگا؟

۳- سایېس نپا سره مولېهېن؟

گوشنگې لاّم: پړانس متني کتابچا کوچه لکدې.

آيېس عزت

هدف: ياده کېکالي آيېس حقستا پينه دې او تيس حقستا پورا کدي او تي آنتې احترام کن متــنس پرېک او لکېک.

مم تانک آيستم تانک کچه وړلېويي آم اومېنه پلا ببرو تکليف هنويي سې
آيي امه سره بو مهربان اس کارکار آيرګم مېنه آنتې شيرين کسا کېګا مم آيستم احترمي
کاګم ارکار ګه ګڼ بهم تيس خدمتي کاګم

آيرګم

آيرکـــــم سلــمم منا   ګڼ احتـــرمـــــم منا
بو تکلــيف وډيـــــګي   بو زحمـــت هنــــګي
تېنا نامستــــــې قربان   تېنا آهستــــــې قربان
الله کـــــــده ګي   ويلو لايه کــــــده ګي
توګـــې انسان جوپاګي   نونګا جهان جــوپا ګي
هم ننــګاکيکــس آی   هم وړي سادګــس آی
تېنا اميدستــــې قربــان   آين فکرستـــې قــربان
يادستې بکار ساده من   نامستې آلان ساده من

(عبدالخالق حسيني)

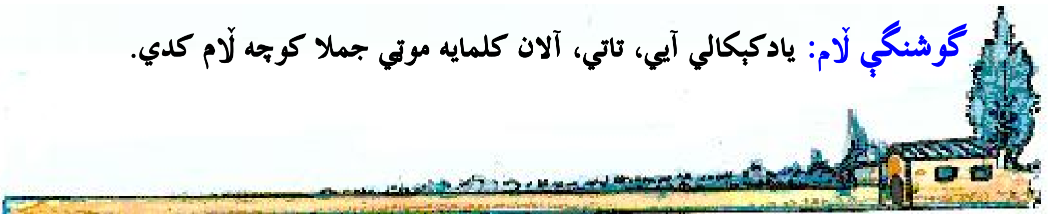
یاد کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي پړانس متن کوچای امزات کلمایه نشاني کدي اگې (م) حرف اول، منجه او آخري ایوي تې یان ته کلمای کتابچا کوچه لکدن.

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونټان بن او ایپه وري آیي بابته اگت کن یان هـــر ډلا اي یاده کېکالا صنف پرکنایکه اې او آیي بابته اگت کې.

ارزیابي:

۱- یاد کېکالي امزات کلما پیداکې بېچین اگي (م) حرف تي کوچه ایوي تې؟
۲- یادکېگالي آیي بابتي اگتې کېچین؟
۳- یادکېگالي پړانس متني پړه بیچان؟

گوشنگې ڵام: یادکېکالي آیي، تاتي، آلان کلمایه موتي جملا کوچه ڵام کدي.

دو ویاو پنځ منګل پړان

چنډه بالکوله پلا ټوک کېک

هدف: کلماینا پړیک نوشتوکریک او ټوک پلا یاده کېکالېنا مینا پیدا کېک.

اوکتېلا:

١ اېما ټوک یادو سن؟ اګه یادو تن اي ټوک مرې.

٢ اېمنې ګوشنګه که ټوک انګا؟

اي چنټا بالکولې ګړا کوچه تانک دوره لشهېن تي آنتې سره لیپهېن، تي به ګړا کوچه سره لیپهین، بالکولې تاتستا آنتې آواز کېهېن، بابا ګړا کوچه که آس ګه مېنه آنتې سرستا لیپګي؟ تاتیا ګه ایک ګړا کوچه تانک جانه لشهېن، ګړا ګورېهېن سنګه انهېن او کدهن مه ګڼ داړي دې چنټې بالکوله پلا ټوک کاګیی؟

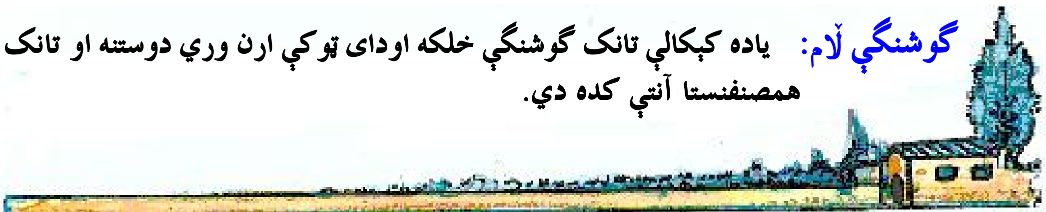
ياده کېکالينا فعاليتي:

- ياده کېکالي ډلايه کوچه ونټان بن او ايپه وري ټوک کدچال بن يان هر ډلا اوداى اي ياده کېکالا صنف پراني اپ ټوک اني.

- ياده کېګالي پړانس متن کوچاى کاو کلما کدن اگي (م) حرفي دپ شروع بوي تن.

ارزيابي:

۱- ياده کېکالي ټوکس پړانې پړه بيګي؟
۲- ياده کېکالي پړان متن کوچاى امزات کلما پيدا کبيچېن گـه (م) حـرف دارګاتي؟
۳- ياده کېکالي ټوک انبک پلا مينا پيدا کبهين؟

گوشنګي لّام: ياده کېکالي تانک گوشنګي خلکه اوداى ټوکي ارن وري دوستنه او تانک همصنفنستا آنتي کده دي.

بباس حقي

هدف: یاده کېکالي بباس حقستا پیندي او بباس حقې شره پولېدې او تي آنتې احترام کې او پړانس متني لکتا او پړتا بادن.

 اوکتېلا:

١ اېمه ببا خدمت بابته اگت کې باگو؟
٢ اېمه تانک ببا آنتې کدور احترام کاگو؟
٣ اېمه مولاگو ببا اېمه سره کو حق دارگا؟
٤ اوړوالي رسم کوچه کو لشاگو؟

ببا گوشنگېس ډشتـــیـــی آس. ببا تانک اوینستا تربیا کېگــي. ببا کوشش کېگا تانک اولدستا زندگیا وړي تې، تا گه تانــک اولدستا آنتې چېلا او اېک جام شی برابر کې. ببا امه شره بېرو حق دارگا. امه تانک بباس اگتستا منمان او ڵمـه کوچــه ملتنـــا کومک کمان او تېنا احترمي کمان گه امه اودای خوشحال تن.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

یاده کېکالي اکوړې کلماینا معنیی پیدا کدي او ایپه وري خطې دې لړېدي.

سوړ	جانجکتي
کتیالک	گوشینگ
اندرو	چنتیا
لٔنگالي	شنگالي

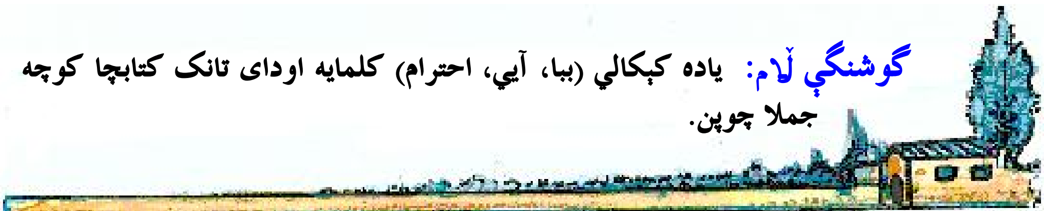
یاده کېکالي ډلایه کوچه ونتېن بن او ببا حق بابته ایپه وري اگت کن یان هر ډلای دې اي یاده کېکالا صنف پوړای اې بباس حق بابته اگتې کې.

ارزیابي:

۱– یاده کېگالې پړانس متني پړه ببگي؟

۲– یاده کېکالې کلماینا معنیی پیدا کېکن یان خطې دې ایپه وري لړې چین؟

۳ – یاده کېکالې بباس حق بابته معلومات پیدا کېهن؟

گوشنگې لٔام: یاده کېکالي (ببا، آيي، احترام) کلمایه اودای تانک کتابچا کوچه جملا چوپن.

دو ویاو ست منگل پړان

نظمس پینیک

هدف: نظمس پینکي، نظم او نثرس فرق کېک، او نظم کدیک پلا مینا پیدا کېک، نظمس پړیـــک او لکېک.

اوکتېلا:

(۱) اگه ایما کوتي نظم یا شعر یادو تې تانک همصنفنستو آنتې پړدا؟

(۲) اېمه اکوړې نظمې یاده کدا؟

ببا

ویلوجـــوی کاگي ڵام مهربـــان آی مېنـــا ببام

شاړوا اوو پیـــدا کېهې ڵمې لمه زحمت هنه هې

جوپاگـــــــي امنې وای شمې لمه آی ویلـــو لای

تعلیم آنتې بیـــــدار آی تربیا کېهې تیـــــار آی

اولاد آنتې کاگي ڵام

مهـــربان آی مېنا ببام

(عبدالخالق حسیني)

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي اکوړې کلماینا ضدي چوکاټ کوچای پیدا اوکلما کویــه لکدن.

- یاده کېکالي شعرې یادي یاده کدي.

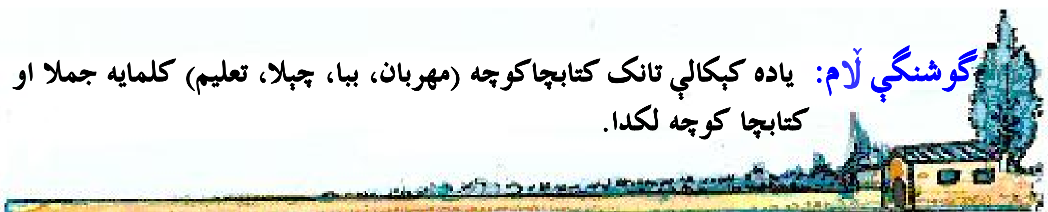
ویل ______
وشام ______
پړوا ______

دواس
سختي
اپړن

- یاده کېکالي چنتي ډلایه کوچه ونتاِن بن او ببا بابته اګتې کن یان هر یاده کېکالا صنف پوړا آیي او تاتي بابته اګت کن.

ارزیابي:

۱- یاده کېکالې درسس متني نوشتا او لکه بېکن؟
۲- یاده کېکالې اوړې کلماینا ضدي پیداکې ببچین؟

ګوشنګې ڵام: یاده کېکالې تانک کتابچاکوچه (مهربان، ببا، چپلا، تعلیم) کلمایه جملا او کتابچا کوچه لکدا.

دو وياو اشتېِ منگل پړان

چنتېه بالکولنا کدور احترمي کمان؟

هدف: ياده کېکالي وري چنتي بالکولنا احترام کېکس پند لړېدي.

اوکتېلا:

(١) آيا اېمه گوشنگي ڵمه کوچه وانتېِ گوراکو؟

(٢) آيي او ببا اېمه پلا کوتي ڵمه کوچه مشورا کېگا؟

چنتي بالکوله آنتېِ بايد مچ اگتي کدان مه بن. اخـــولېِ: (نــه مولېگالا، خرتېا) او تي شره پيي او انتقاد مه درېمـــان اخـــولېِ: اوواېک ياداى نه شېِ. مگر چنتېا بالکولس يادېي تگا، اگتســـتا آنتېِ بو احترمي دېِ کاړ جامان، سوالستا آنتېِ بو اوسېلاى دېِ او خوشحالي دېِ جواب دمان او گوشنگېِ ڵمه کوچه نظرســـتا گورمان اخولېِ: نن وېل مېمان آن کوشى پچلمان؟

یاده کېکالېنا فعالیتي:

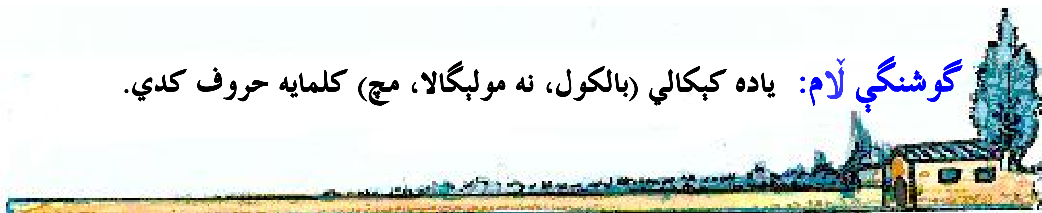
- یاده کېکالي پړانس متن کوچای (و) حرفې گه اول منجه او آخري ایوا تــېي تانک کتابچا کوچه لکدن.

- یاده کېکالي پړانس متن کوچه (اېک، جواب، کاړ، کوی) کلمایه جمـــلا کوچه اچدن.

ارزیابي:

۱- یاده کېگالي پړانس تمرین کوچای ایته کلما گه (و) حرف تي کوچه ایوا تـــې نشاني کېچین؟

۲- یاده کېگالي دېوي کلما جملا کوچه ڵام کېچین؟

گوشنگې ڵام: یاده کېکالي (بالکول، نه مولېگالا، مچ) کلمایه حروف کدي.

همسايا

هدف: یاده کېکالي بايد همساياس حقستا سره مولان.

اوکتپلا:

١) همسايا کي آنتي کدا؟

٢) ابمه تانک همسايه بالکوله پلا وړي نيک او تستيک کاگو؟

٣) چيکه انسانان ايپه وري کوکن؟

مسعود اما همسايان آس. امه تي پلا وړي نيـــک او تســـتيک داراگس. ايپه وري سمړتاني کاگس. غم او خوشحالي کوچـــه شريک آس. چيکه همسايا بايد ايپه وري وړي رويـــا او تانـــک کوچه مينا داراتن.

وړي نيک او تستيک کوچه همساياس حقي سره پولگا.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي اکوړې کلماینا خالي جایستا سم کلما دې ډک کدې.

سمرتانې ______

مینا ______

کمک	خوشالي	مابت
کومک	خوشحالي	محبت

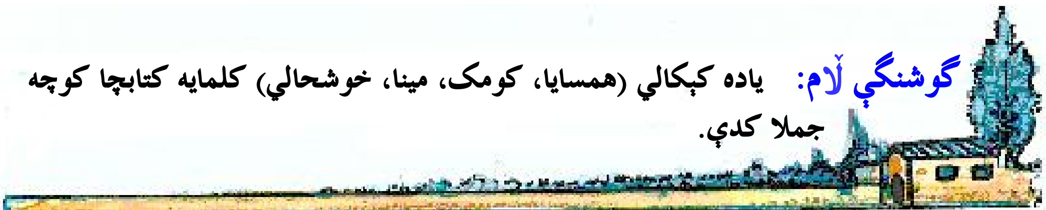
- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونتان بن یان همسایاس حق بابته اگت کن.

ارزیابي:

۱– یاده کېکالي پړانس متني پره بیچان؟

۲– یاده کېکالي چوکاټ کوچای سم معنیی پیدا کي بېچین؟

۳– یاده کېکالي همسایا حق بابته معلومات پیدا کېهین؟

گوشنگې ڵام: یاده کېکالي (همسایا، کومک، مینا، خوشحالي) کلمایه کتابچا کوچه جملا کدې.

انسان واتې احترام

هدف: ياده کېکالي بايد مولان ګه انسانان احترام کېکس وړي آن.

اوکتېلا:

١ اېته خلک ګه شلداړ آن کدور احترمي کمان؟

٢ اېمه تانک لايه، سيه،آيي او تاتستو کدور احترمي کاګو؟

چيکه انسانان زيبپ آن يا ورګ، چنتې آن يا ګـــڼ احتـــرام کېګس وړي آن. بالکول هر وخته ډشـــتي او شـــلداړ خلکنـــا احترمي کېګا. وړي ياده کېکالا ډشتي خلکنا اګتي اريګي. پنده شلداړي دې پوړا نه شاړګا اېته بالکول ګه ګڼ خلکنا احترمـــي کېګا خلک تي اوداى خوشحال بيا کن.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

- ياده کېکالي اکوړې کلماينا مفرد (اکلي) شکلستا پيداکدې.

انسانان ______ شلداړان ______

جوانان ______

انسان	جوان	شلداړ

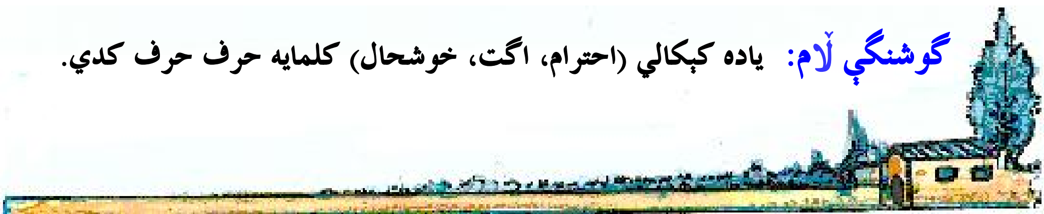
- ياده کېکالي ډلايه کوچه ونتاں بن شلداړنا احترام بابته اگتې کن يـــان اي ياده کېکالا صنف پرکنې اي دشتينا احترام بابته اگتې کې.

ارزيابي:

١- ياده کېکالي چوکاټ کوچاى مفرد (اکلي) کلما پيدا کېچين؟

٢- ياده کېکالي پړانس متني پره ببچان؟

گوشنگې لاّم: ياده کېکالي (احترام، اگت، خوشحال) کلمايه حرف حرف کدي.

اگت کېکس ادب

هدف: ياده کېکالي اگت کېکس ادب شره مولان او پڕانس لکيک او پڕه کي ياده کدي.

 اوکتېلا:

١ کودن گه کمې مجلس کوچه اگت کېگاتن ايمه کو کاگو؟

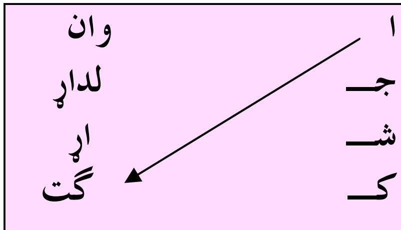
٢ وره اگتني بې دې کاڕ جېک کو نپا دارگا؟

اگت کېک وخته بايد اکت کېکس ادبي نظر کوچـــه دران بې کار اگي اما امران يا وري که اگت کيا تي بايد اگت آتنـــې کاڕ جامان، اگت سره جانستن مولوېمـــان اگـــې امـــه اوداى اوکتېلا کياتې بو ادبي دې جواب دمان. اگت کېک دنه نـــوبتې دې اگت کمان.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

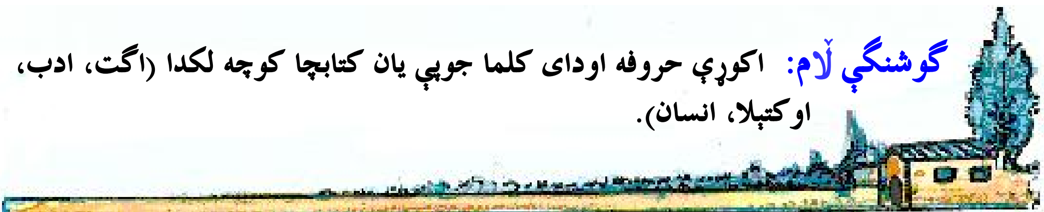
- یاده کېکالي پړانس متن کوچای ایته کلمایه اگې (ب) اول، منجیی، یا آخري ایوا تې نشاني کدي او تانک کتابچایه کوچه لکدن.
- یاده کېکالي اکوړې چوکاټ کوچای حروفه اودای کلما جوپې.
-

- یاده کېکالي اگت کېکس ادب بارایه اگت کن.

ارزیابي:

۱- یاده کېکالې پړانس متني پړه ببچان؟
۲- یاده کېکالې اوړې چوکاټس حروفي کلم جوپېچین؟

گوشنگې ڵام: اکوړې حروفه اودای کلما جوپې یان کتابچا کوچه لکدا (اگت، ادب، اوکتېلا، انسان).

دو وياو دواى منگل پړان

سلام وېکس ادبي

هدف: ياده کېکالي سلام وېگس او تيس نپا سره مولان او عملي لړېدان بن.

 اوکتېلا:

1. اگه پنده کوتي دشتيا يا شلدارۍ تي ايمه تې آنتې کوک واگو؟
2. ار وخته آيي يا ببا يا ورۍ گوشنگې ډشتيا لشگو اېما وظيفو تي مقابله کو شې؟

ورېي ياده کېکالا کودن اگې صنفي اتې تانـــک اســـتاد او همصنفنستا آنتې سلام وېگا. کار گه مکتبي گوشنگ طرفـــې شاړگا گوشنگ گه پوليک آيي، تاتې، لايکولي او ســـبکولي سره سلام وېگا. پنده شلدار، ډشتيا او تانک همسايا آنتې بـــه ادب کېگا او تېنې سلام وېگا.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

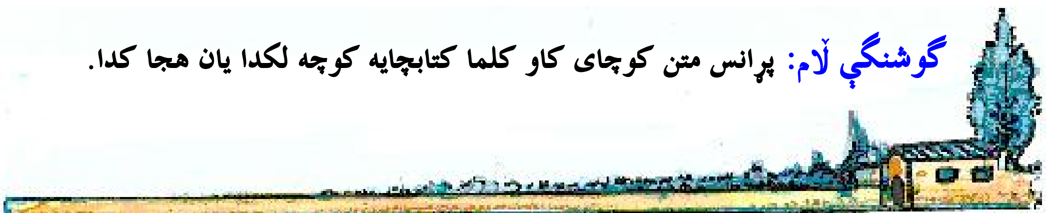
- اکوړې حروفه اودای کلما جوپي یان چوکاټ کوچه لکدا.

س + ل + ا + م	ب + ب + ا	ش +ل + د+ ا + ړ

- یاده کېکالي ډلایه ونتان بن او سلام وېک ادب بابته اگت کن یان استاد ډلایدې اي یاده کېکالا صنف پرکنایکه ابړ دن سلام بابتــه اگــت کن.
- یاده کېکالي ایته کلمای گه (م) حرف تي کوچه ایوي تي تانک کتابچایــه کوچه لکدن.

ارزیابي:

۱- یاده کېکالي دېوي حرفه اودای کلما جوپیچین؟
۲- یاده کېکالي سلام دېک بابته اگتي کېچین؟
۳- یاده کېکالي سلام وېک بابته معلومات پیدا کېهېن؟
۴- یاده کېکالي پړانس متني پره بېچان؟

گوشنگې ڵام: پړانس متن کوچای کاو کلما کتابچایه کوچه لکدا یان هجا کدا.

دو وياو ڵويې منګل پړان

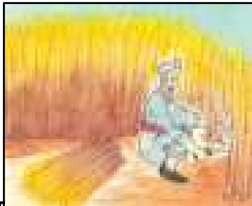
اوو

هدف: ياده کيکالي مولان ګه ګوم اول ختپان بګا او ګـــومې اوداى اوې اســـته اتګـــا يـــان اوې اوداى اوو جوپګا پړانس متنستا پړيک او لکېک.

 اوکتپلا:

١. اوړې رسم کوچه کو لشاګو؟
٢. ګوم اوداى کو استه اتګا؟
٣. ايمه ګوم ختيک بابته کو معلومات داراګو؟

ګـــوم ګـــــه الينا بـــــــې
ګـــڼ بـــې يان پچـــــــې
لميې ريل کان بې
بکـــار لــــــړو بـــې
کاو بييـــــکه اپن بـــې
يان کـــــوچـــه دمـــــې
ڵمې لومـــه شاړې
اوتا ګـــــــه دمـــــې

(عبدالخالق حسيني)

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونټان بن یان ګوم ختټک بابته اګت کن یـــان هر ډلایدې اي یاده کېکالا صنف پوړا تستې ګوم ختیـــک بابتـــه معلومات دې.

- یاده کېکالي اکوړوالي حروفه اودای کلما جوپن.

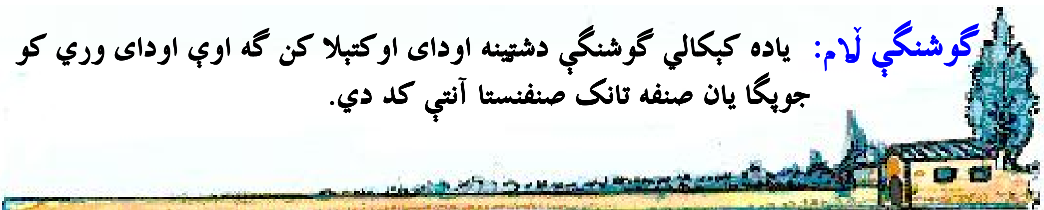
خ +ټ + ي+ ک	ا + و + ي	ګ + و + م

ارزیابي:

۱ – یاده کېکالي پړانس متني پړه بېچان؟

۲ – یاده کېکالي اوړي حروفه اودای کلما جوپپچین؟

۳ – یاده کېکالي ګوم ختیک بابته معلومات پیدا کېهېن او ګوم ختیک بابته اګتي کېچین؟

ګوشنګي ڵام: یاده کېکالي ګوشنګي دشتینه اودای اوکتېلا کن ګه اوې اودای وري کو جوپګا یان صنفه تانک صنفنستا آنتي کد دي.

دو وياو چدې منګل پړان

چمبړ سا

هدف: پاکي او جان جوړ ساتيک، او پاکيس نپا سره مولېک او چمبړ ساس متنستا مولېک او لکيک.

اوکتېلا:

(١) اوړې رسم کوچه کو لشاګو؟

(٢) چمبړسا اېک انسان آنتې کو ضرر دارګا؟

(٣) اېمه چمبړ سايې کې دې اونجيګو؟

اي دواس کاهوى ګندنا مرېکن: اې ګندنا! ايلاى بالکول امه اېک آنتې بو خوشحال بن. ته اما بيي ايګستن سره نه مولېګــــا. چمبړ ګه دستر خان سره جبکين او اېکين. کار اګې مېنا کوچيي لاوت پيدا بيک. لٰـه وخته آيه او ببيي وار خطا بګا. اما کدنان مه وري چنته بالکولنې يو سې ايتي دې پوړا اګې امه دسترخان سره جادين اي کاسا کوچه لون يا پتاس ودي او امه اونجدين. کـــار اګه مکروبه دې پاک بچمان يان بو خونديدې ادين.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونتان بن چمبړ سا اېک بابتې اگې صــحت آنتي کو رکم ضرر دارکا اگتې کن.
- یاده کېکالي پړانېس متن کوچای ایسه کلما اگې تــي کوچــه (ت) اول منجه یا آخري ایوا تې تانک کتابچا کوپه لکي.
- اکوړوالي حرفه اودای کلما جوبې.

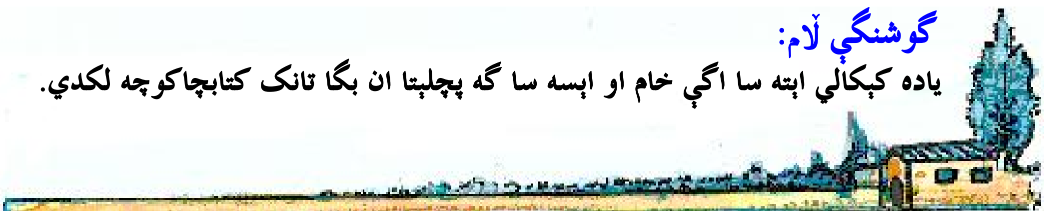
گ + ن + د + ن+ا   ا + و + ن + ج + ي + ک

ارزیابي:

۱- یاده کېکالي پړانس متنستا سره مولبهین؟

۲- یاده کېکالي چمبړ او پاک ساېپس فرقي کې ببهېن؟

۳- یاده کېکالې ابته کلما اگې تي کوچه (ت) حرف اوې تې کتابچا کوچه لکچین.

گوشنگې لاٚم:

یاده کېکالي ابته سا اگې خام او ابسه سا گه پچلېتا ان بگا تانک کتابچاکوچه لکدي.

دو ویاو پنجي منګل پړان

جوړ دریک

هدف: یاده کېکالي جان جوړ دریک او تیس اهمیتستا سره مولېک او متنس لکېک او پړیک.

اوکتېلا:

١) اوړې رسم کوچه کو لشاکو اګتې شریی کې؟
٢) ابمه کودور کېباکو اګې جانو جوړ تې؟
٣) ابمه پاک ورګ پیاکو؟ سپورت کاګو؟

انسانس وجودي جوړ دریک آنتې بیی ابنا، پاک ورک پیک، سپورت کېک ضرور سې او اورچ کېک وجود آنتـــې فایـــدا دارګا ایکجام شی اخولې پې، سا، نخود، اشپاړ، مېوا جـــوړي آنتې بو نپا دارګا.

پاک ورک پیک ابناس هضم کېک کوچه بو کومک کېګـــا. سپورت کېک انتې کوي کېګي. هر انسان اي وېـــل او دواس کوچه ۷ دې ۸ ساعت جا باید اورچ کې اګه ایړاتې وجـــودو وړي تې اوړې اګته پام کوچه درېدا.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي سبقس متن کوچای اېسه کلما اگې تي کوچه (ن) اول، منجــه یا آخري ایوا تې تانک کتابچا کوچه لکدې.

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونتهان بن اوجوړ دریک بابته اگت کن.

- یاده کېکالي اکوړې اوکتس سم جوبستا پیدا کدي، یان نشانې کدي او اي وري پلا اگت کن.

کولي شی وجودس بکار ساتیک کوچه کومک کېګا؟

الف – وړي خوراک.

ب – بو اوو اېک.

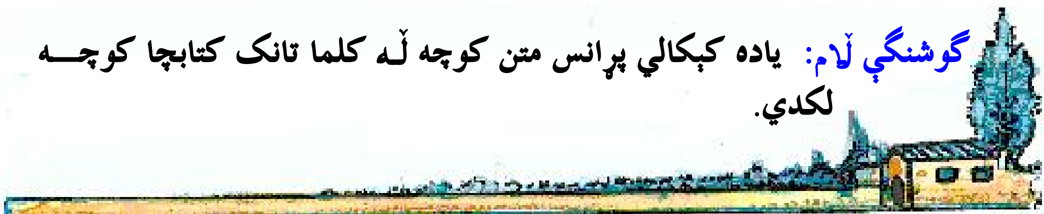
ج – پاک ورک پیک، سپورت کېک او اورچ کېک.

ارزیابي:

۱– یاده کېکالي پړانس متني پره بېګي؟

۲– یاده کېکالې پړانس متن کوچای (ن) حروف پیداکېچان؟

۳– یاده کېکالې اوکتس جوبي پیدا کېهن؟

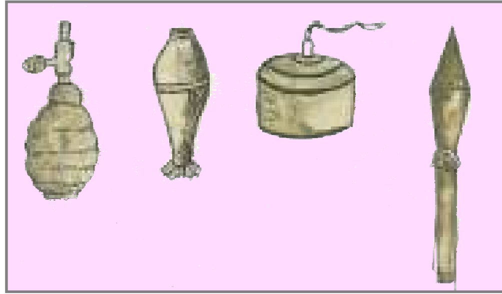

گوشنګې لّام: یاده کېکالي پړانس متن کوچه لّـه کلما تانک کتابچا کوچــه لکدي.

دو وياو شوړ منگل پړان

مين کو سيږ؟

هدف: مه پړانس هدف يو سيږ اگيږ ياده کيکالي مينه پيندي او خطرستا اوداى جانستا ساده ديږ.

اوکتيلا:

(١) ايمه ميني لشوو شن؟

(٢) اگه ايمه مين لشچو کو کاگو؟

مين بو خطر ناک شيږ. انساننه او حيوانته منجاى کنيږ. ايلاى ميني قلم، ساعت، پهوسا او راديو پيري تگا. سرک، کلډا او سبوړ لبنه تگا.

مينه بايد آس مه انمان، مي خاتريږ اگيږ سه دله کا او بنداى عيبي کيگيږ. ايسه جاى اگيږ شونيک رنگيږ ديږ نشاني کيوا تيږ لۀ پنده مه شاړيږ.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

یاده کېکالي اکورېِ اوکتس سم جوبستا پیدا کدي.

۱–مین کوتي جایه پیدا بگا؟

الف: نندي کوچه   ب: سرکه کوچه   ج: پنده، سرکه، کدایه، سبوړ لېنه

یاده کېکالي دِلایه کوچه ونتاِن بن مینس خطر بابته اگت واشن. هر دِلاس اي یاده کېکالي صنف پوړا اي ماین بابته اگتي کې.

یاده کیگالي پړانس متن کوچای اېته کلمایه اگې (ن)کلما اول، منچه یـــا آخري ایوا تې تانک کتابچا کوچه لکدې.

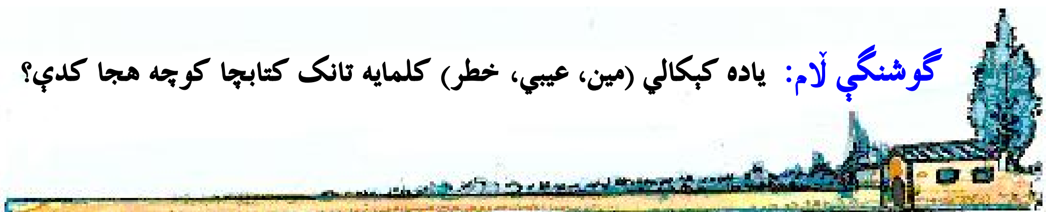
ارزیابي:

۱– یاده کېکالي پړانس متنستا پره بېگي؟

۲– یاده کېکالي ماین خطر بابته اگتې واشه بېگا؟

۳– یاده کېکالې ماین بابته معلومات پیدا کېهین؟

۴– یاده کېکالې پړانس متن کوچای اسه کلما اگې (ن) کوچیې اوي تـــې کتاپچـــا کوچه لککن؟

گوشنگې لاِم: یاده کېکالي (مین، عیبي، خطر) کلمایه تانک کتابچا کوچه هجا کدې؟

دو وياو ستي منگل پړان

جان جوړي

هدف:ياده کېکالي پاکي او تيس نپا سره مولان متنې لکدي او پړه دي.

اوکتېلا:

١ پاکي کو فايدا دارگا؟

٢ اگه جانستن پاک نه سادمان کو بگا؟

٣ امه کو کمان تايي نا جوړ نه بمان؟

پاک يادیکم استه نستـــم
پاک يادیکم دندنستـــــم
پاک وړي چېلا منجياگـــم
پـــاک يادیکم بـــوډنستـــم
پاک پيک او ابک ابـــړاگـــم
پاک به يادیکم جايستـــم
پـــاک بنـــــدا اوړې لـــــړگا
پاک به يادیکم جانستـــــم
پاک زندگي کوچه خوشال آم
پاک به يادیکم وايستـــــم

(عبدالخالق حسيني)

یاده کېکالپنا فعالیتي:

- یاده کېکالي اکورېي ترکیبي کلمایه ترتیبېدي لکدي.

سا، استستم، دېگم، پاک ____________

- یاده کېکالي اکورېي کلماینا معنستا چوکات کوچاي پیدا او لوغــاتس کوییی لکدي.

الف: وړي ________
ب: شونگالي ________
ج: وایه ________

ډولي
ڵنگالي
گوشینگ

ارزیابي:

۱- یاده کېکالي پړانس متني او شعر پړه بېچان؟
۲- یاده کېکالي ترکیبي یا اکتو کلمایه اوداي جملا جوېي بېگا؟
۳- یاده کېکالي کلماس معنیي چوکاټ کوچاي پیدا کېهین؟

گوشنگې ڵام: یاده کېکالي آست، داند، جان جوړي، پــاک کلمایــه کتابچــا کوچــه جملا کدي.

دو وياو اشتي منگل پران

واکسين کېک

هدف: سبقس مقصدي يوسې اگې ياده کېکالي واکسين فايدا سره مولان او پړانس متني لکدي او پړيدي.

اوکتيلا:

١ ايمه تانک جانو واکسين کيوو سې؟ واکسين کو نپا دارا؟

٢ واکسين بنداى کې اوداى ساتي؟

٣ ايمه لامې کوچه واکسين کلينيک شې؟

واکسين کېک چنتي بالکوله بو مرضه اوداى ساتي، ايته سوړي بالکول اگې واکسين بوي نه آن وجودستا کوچه مودنا کمبودي پيدا بگا او عيبي بگا، شايد لن به. واکسين کېک بيرو ضرور شې.

جم واکسين چنتا بالکول چنتي وخته اي کالي کوچه بايد بن کوشش کې اگې سوړ بالکوله کلينيکې ندا او واکسين کوېدا.

یا ده کېکالېنافعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونټان بن واکسین بابته اگت کن یان هر ډلا تانک نظرستا وري ډلای مرېدي.

- سبق متن کوچای اېته کلمایه پیدا کدا اگې اي وار دې بو ایوي تـــن. اخولې: (واکسین)

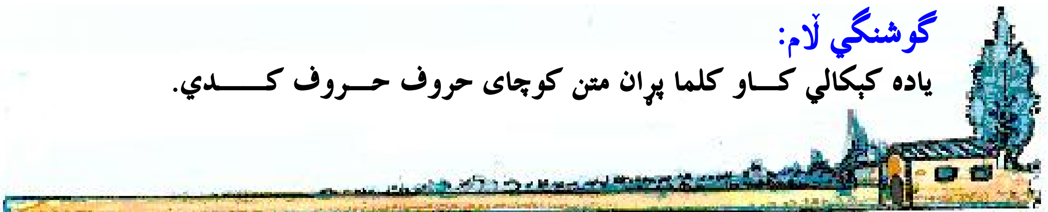
- یاده کېکالي (واکسین، چنټا، عیبي، کلینیک) کلمایه حروف حروف کدې.

ارزیابي:

۱- یاده کېکالي پړانس متني پړه بېگي؟

۲- یاده کېکالې واکسینس اهمیت سره مولبهېن؟

۳- یاده کېکالې کلما حروفه سره پرتمپچین؟

گوشنگي لاٚم:

یاده کېکالي کـــاو کلما پړان متن کوچای حروف حـــروف کـــــدي.

ويړ پاک کېک

هدف: پاکي بابته معلومات او تيس نيپي، سبقې لکدی او پړه دي.

اوکتېلا:

١ اوړې رسم کوچه کو لشاکو؟
٢ اگه اېړاتې ويړو جوړ تې کو کريدي؟
٣ کو خاترې جانستن پاک سادمان؟
٤ اگه جانستن پاک نه سادمان کو بگا؟

ذبيح او صفي دو منگل صنفه شاگردان آن. مه وړي اندېوالان آن او هر وخته ايجای اخلا او پړان پړه گا. اي دواس ذبيح صفي مرېکن: ويرپس پاک ساتيک بابته کو معلومات داراگی؟ تي کدکن: آ! پاکي ايمانس اي ونته شې. ويړ پاک ساتيک دې اوړتا هر وخته چېلنستن به پاک سادمان. تشنابدې پچات استه بايد صابوني دې يا پاک ورگيدې اونجمان. اوو اېک دې پوړا به استنستن اونجمان يان اوو امان پاکي اما وړستن قوي کېيي او ناجوړي اودای ساتين.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونټان بن او ویړ پاک ساتیک بابتــه اګتــې واشن یان هر ډلا تانک نظرستا کددي.

- یاده کېکالي دېوي حروفه اودای کلما جوپین.
  (ا – ي – م – ا – ن) (پ– ا– ک)

- یاده کېکالي پړانس متن کوچای دو او ڵـه حروفي کلمایه نشاني کدي او کتابچایه کوچه لکدي.

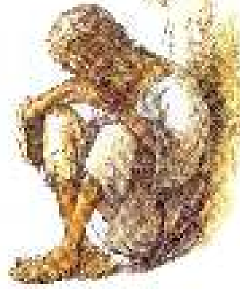
ارزیابي:

۱– یاده کېکالي پړانس متني پړه بیګي؟
۲– لړېکالا ویړ پاک ساتیک بابته یاده کېکالي معلومات ددي؟
۳– یاده کېکالي حروفه اودای کلما جوپیچین؟
۴– یاده کېکالي پړان متن کوچای دو یا ڵه حروفي کلما پیدا کېچین؟

ګوشنګي ڵام: یاده کېکالي امه کلمایه حروف حروف کدي.
(صابون – جان جوړي – کتاب)

مخدر مودنا ضرري

هدف: مخدر مودنا ضرر سره مولان او پړانس متنې پړتا او لکتا بادي.

اوکتېلا:

١) اوړې رسم کوچه کو لشیاگو؟
٢) چرس، نسوار، سگرټ بو مچ عمل سن؟
٣) کي اگې چرس، نسوار، سگرټ داوگاتې کو خاترې خلک بتر بایگي؟

سگرټ، چرس، نسوار او وري نشه يي شينا يتېک بو نابود عمل شې. الله جل جلاله مه بتر عمله اوداى بتري اورگا. او جان جوړي آنتې بېرو ضرر دارگا.

نشه يي آدمي هرکه بتر بايگي. اگه ابړاتې وجودو وړي او جانو جوړ تې مه مچ عمل اوداى جانستو ساددا.

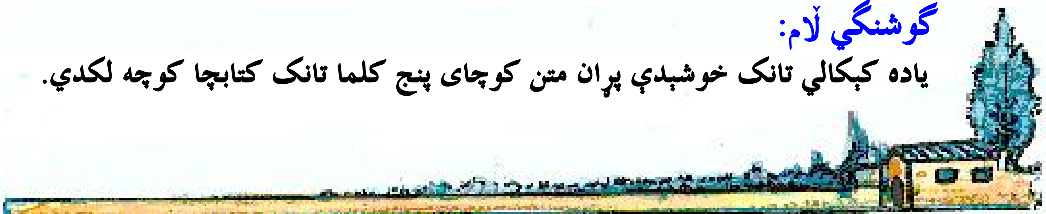
یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونټان بن مخدره مودنا نامه دن یان تي شـــره اگت کن هر ډلا نظرستا کددېِ.

- یاده کېکالي پړان متن کوچای ایته کلما اگېِ تي کوچه (س) حـــرف ایوا تېِ تانک کتابچا کوچه لکدېِ.

ارزیابي:

۱– یاده کېکالېِ مخدر مودنا ضرر بابته اگتېِ کېچین؟
۲– یاده کېکالېِ پړانس متني پړه چان؟
۳– یاده کېکالېِ پړان متن کوچای اېته کلما پیدا کېچین اگېِ (س) حرف دارتون؟
۴– کلما حروف کېچین؟

گوشنگي ڵام:

یاده کېکالي تانک خوشبدېِ پړان متن کوچای پنج کلما تانک کتابچا کوچه لکدي.

شيم او بالکول

هدف: شيم او تيس ضرورت بابته معلومات پړانس متني پړيک او لکېک.

اوکتېلا:

(۱) اېمه تانک امسايا اوهمصنفستو پلا کو قسم نيک او تستيک کاګو؟
(۲) اګه اېمه دو صنفي منجه خپګان اي اېمه کو کاګو؟

وحيد او تيس انډيولي الک الک ولايتي او قومه کوچــــاى آن. وحيد تانک انډيوله پلا اخلا کيا. سه کار به اخلا وخته تي پـــلا جنجال او ممر نه کېګا.

تيس امريی به وړي بالکول آن مه هر وخته اکتو اخلا کېګا او ايجايکه ڵام کېګا او پړان پړه ګا.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

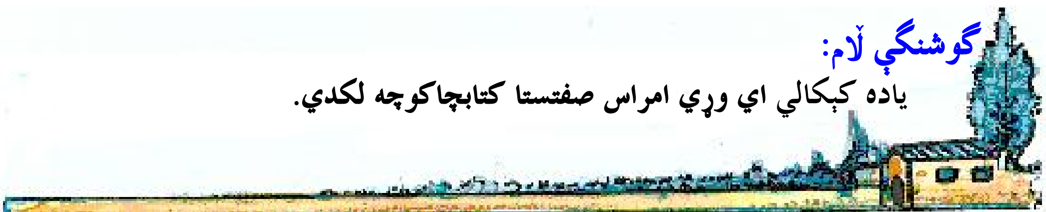
ياده کېکالي اکوړې کلمايه اوداى جملا جوپې. (انـــډيوال، امســـايا، قوم)

چوکاټ کوچاى مفرد کلمايه پيدا او خطي شره لکدې.

قومې	______	قوم
جلې	______	جل

ارزيابي:

١- ياده کيکالې امره تانې نپاسره مولېکن؟
٢- کلماينا اکلي مفرد او جمع پينچين؟
٣- کلما جملا کوچه يتېچين؟

گوشنگې لاٚم:
ياده کېکالي اي وړي امراس صفتستا کتابچاکوچه لکدي.

صبر او حوصېلا

هدف: زنده ګي کوچه صبر او حوصېلاس اهميتي پينيک پړانس متنستا پرېک او لکيک.

 اوکتپلا:

١ اوړې رسم کوچه کو لشياګو اګت شريي کې؟

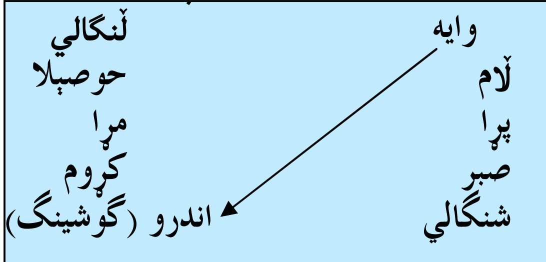
٢ اېمه صبر او حوصېلا بابته کو معلومات داراګو اګت کدې؟

کار کار چنتي بالکول او يا ده کېکالي اخلا دنه ډپليک کېګا. يه وخته ضرور يو شې اګې حوصېلا او صبر اوداى ڵام ګوره مــان. ډپليک او انچالي دې اګت کېک وړي ڵام سې. جنګ او انچـــالي انډيوالي منجاى کنګي. مکتبې بالکول او وري سوړ بالکول بايـــد جنګ کېګ اوداى جانستا ساددې.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

- ياده کېکالي چوکاټ کوچای اي کسم کلما خطې دې اکتو کدې.

- اوڕې پڕانس اصلي هدفي کو شې؟ جوبستا نشاني کدا.

الف: صبر او حوصېلا بابته اگت واشیک.

ب: اخلا کوچه جنگ او ډپلیک اودای ڵام گوریک.

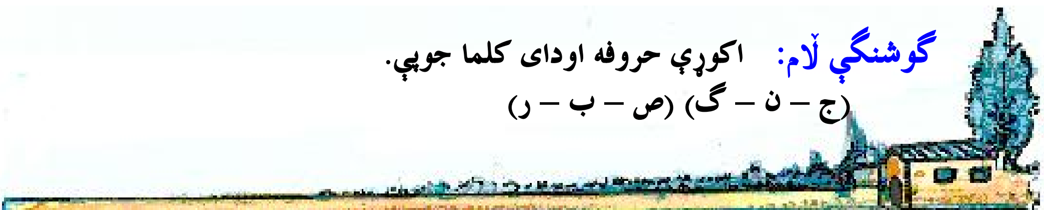
ج: ډپلیک جایه حوصېلا اودای ڵام گوریک.

ارزيابي:

۱- ياده کېکالي صبر او حوصېلا بابته معلومات پيدا کېهېن؟

۲- ياده کېکالې پڕانس متني پڕه بېگي؟

۳- ياده کېکالې پڕانس متنستا سم جواب پيدا کېهېن؟

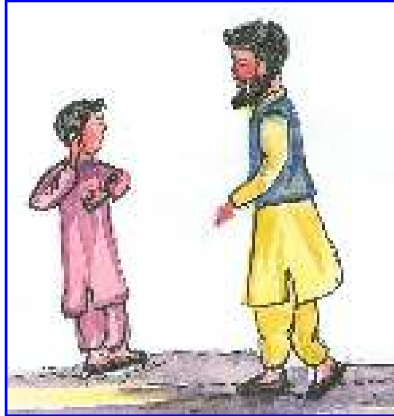

گوشنگې ڵام: اکوڕې حروفه اودای کلما جوېې.

(ج – ن – گ) (ص – ب – ر)

شت کديک

هدف: شت کدکس نپيی او تي سره مولېک پړانس متنستا لکېک او پړيک.

 اوکتېلا:

١ شت کديک کو نپا دارا؟

٢ لاړ انکالا آدمي کو خاترې خلک بيی نه بايگي؟

گنې اللهﷻ شت کديک آنتې خوشحال بگا. ارکه شت کده گاتې ارکه تيس اگتستا سره باور کېگا. او خلکه کوچه اعتبار پيدا کېگا. امه شره يو لازم شې اگې تانک وايه، همسايا او دوستنه پلا ار وخته شت کده مان. او لاړ انېک اوداى جانستن ساده مان.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي تانک ډلایه کوچه دوستنه پلا شت کدېک بابته اګتېِ کن.

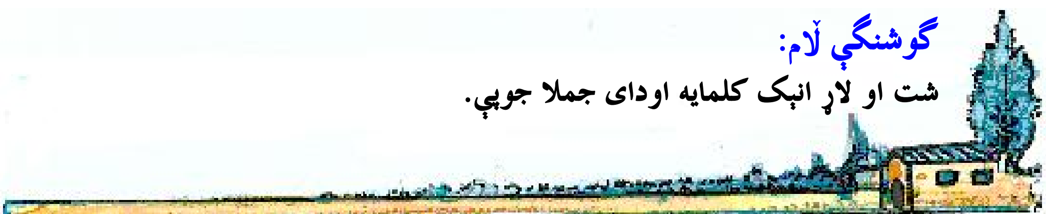
- یاده کېکالي اکوړي چوکاټ کوچاى حروفه اوداى کلما جوپې.

					ر
وزي	سم	ون	ما	یل	اس

ارزیابي:

۱– پړوي پړانس متنستا سره مولیګو؟

۲– شت کدګس نپستا سره مولېګو؟

ګوشنګي لَام:

شت او لاړ انېک کلمایه اوداى جملا جوپې.

ڵه وياو چارمنگل پړان

دوستي او انډيوالي

هدف: وړي او بتر دوست پينيک پړانس متني لکېک او پړيک.

 اوکتېلا:

١ ايمه دوستان دارياگو؟ تېنا نامه گورې.

٢ ايمه کولي وخته دوستستو پلا کومک کېوو سي؟

٣ دو دوستان کولي وخته ايپه وري کومک کېگا؟

ماهر او بلال دوگه اي صنفه پړان خوانگا. مه تانک منجه وړي دوستي او انډيوالي دارگا. اي دواس ماهری بلال اودای هـــوچ کېهېن: وري جوما دوسه تفريح آنتې چوبل پمان؟ بلالي کدهين: لامای باگې پمان او باگې کوچای کډای شلان کمان. او باگې کوچه اخلا کمان يان اوو اېتا پتای گوشنگې ابمان.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي نوبتې دې صنف پوړای این او تانک وړي دوستنه بـــابتې اکت کن.

- اکوړې چوکاټ حروفه اودای کلما جوبې؟

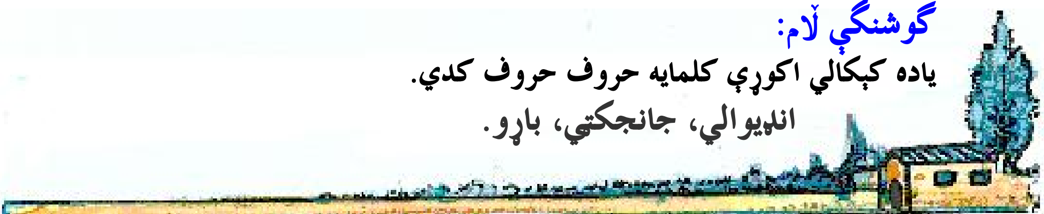
			د
ار	ړ	رس	وستي

ارزیابي:

۱- یاده کېکالي پړانس اصلي مفهوم شره مولېکن؟

۲- اوړې چوکاټ ڵام کتا بېهېن؟

۳- دوستي او انډیوالي بابتې معلومات پیداکېهین؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي اکوړې کلمایه حروف حروف کدي.

انډیوالي، جانجکتي، باړو.

ڵه ویاو پنج منګل پړان

تجوړکنا ګنات

هدف: تجوړکنا پینیک او یاده کېکالي مولان اګې تجړیک ګنن نه بګا او پړانس پړکي.

 اوکتېلا:

(١) رسم کوچه کو لشاګو؟ که اګت کې بېګا؟

(٢) اېمه کولي وخته آسمنه تجوړیک لشاګو؟

(٣) تجوړیکه دې اوړتا آسمنه کوشاکو؟

اي آدمي وري آدمي اودای اوکت کېهین ګه آسـمنه هـای تجوړیک سن؟ کدهن: دې لک. مي مرېهېن: یو سم جواب نـه سې. تي کدهن په تو ګنا.

ياده کېکالېنا فعاليتي:

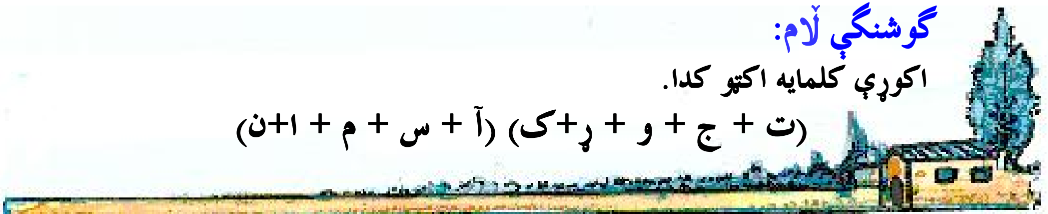
- ياده کېکالي ډلايه کوچه ونتان بن، ايلو اگې وېله آسمنه کــو لشــگا اگت واشن يان ار ډلا نظرستا کده دي.

- ياده کېکالي پڕان متن کوچاى (س) حرفې پيدا کدې او تانک کتابچا کوچــه لکدې.

- ياده کېکالي اکوڕې کلمايه حروف حروف کدي.
(او کت، آسمان، تجڕيک، گنات)

ارزيابي:

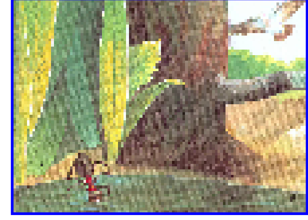
۱– ياده کېکالې پڕانس متني پڕه بېچان؟
۲– وېله آسمان کوچه کو لشاکو تي بابته اگت کې؟
۳– ياده کېکالي کې بېهېن کلمايه حروف کدې؟

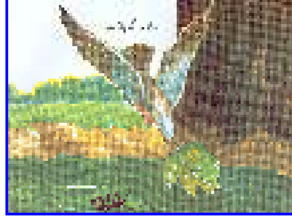

ڵه ویاو شه منگل پړان

ورنج او کوېِ

هدف: یاده کېکالي کومک او سمرتانې سره مولن او خلگه پلا کومک کن.

اوکتپلا:

١ اوړې رسم کوچه کو لشاگو؟

٢ کومک او سمرتاني کي آنتي کدگا؟

٣ کومک او سمرتانې بابته اگت واشې؟

۴ اگه ابما همصنفې کولي مشکلات پلا دورندور بې ابمه کو کومک کاگو؟

اي دواس ورنج ورگ ډمي کوچه چنوي آچ، آســـت او پـــا وېگاچ ورگې کوچای نېتانه بېگاچ. اي کوې اگې جله نیوي آچ تي سره اړه جوتیک اي دانا پتېک ناشوکېدې کته چان ورنجس دوریي ورگې کوچه وېچان ورنج پتېک سره آلچ او لیک اودای خلاص بچ.

وري دواسه سبمه کوې جله نیوي آچ شکاري ایک اېراییـــک اگې کوې توپکې دې ورنجې اگې کوېس کبوا نیکي یادیي ایک شکاري پایگه کډه هین شکاري خیز انهین او کوي مجچ.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي چنتې ډلایه کوچه ونتان بن دوستي او سمړتانې بابته گت کن یان هر ډلای دې اي یاده کېکالا صنف پوړا اې دوستي بابتــه اگت کې.

- یاده کېکالي اکلي کلماینا جمعستا پیدا کدې تیس کوییی نوشتا کدي.

دواس ______ جل ______

ورنچ ______

ارزیابي:

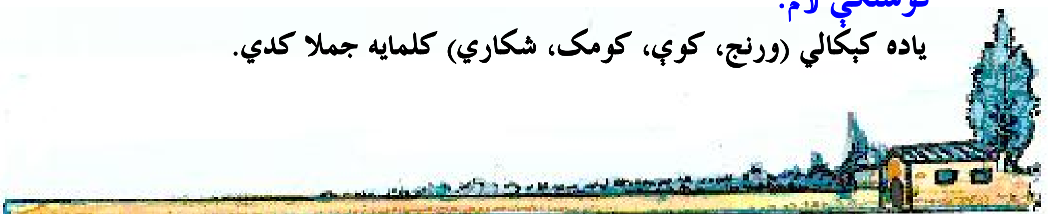
۱- یاده کېکالې کومک او سمړتانې بابته اگتي کېچین؟

۲- یاده کېکالي اوړې اکلي کلماینا جمع پیداکېهېن؟

۳- یاده کېکالي لوغات جملاکوچه یتېچین؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي (ورنج، کوې، کومک، شکاري) کلمایه جملا کدي.

ڵه وياو ست منگل پڕان

بيیک

هدف: بیيک پینیک او بیيک اودای جان ساتیک او سبقس پڕیک او لکېک.

اوکتپلا:

1. رسم کوچه کو لشاکو؟ اگت شريي واشيِ او رسم لشتا کو احساس کاگو؟
2. اېمه کولي وخته به بیوي آیت؟
3. که اگيِ بیوا تيِ لشوو آس؟

احمد مکتبيِ شاڕوا آییک، پنده اي شوڕینگ لشــهېن بییــک او ژنگتان وايېِ گه شاڕیک. گوشینگ پولیک آیستا اوکت کېهــېن: احمد پولْـېم! کدور مکتبيِ پیوا نه آهي؟ احمديِ جواب دېهن. جي آیڕگم پنده اي شوڕنگيِ اودای بیه هیم مکتبيِ پیتا نه بېگم. آیســتا کده هین: شوڕینگ گڼ آییک یا چنتها؟ احمديِ کده هین شوڕینگ چنتها آییک: خو مبنه آنتيِ پڕي کیگاییک.

آیستا ازنا کېهین کدهین: پولْـېم شوڕینگ اوو دېوای تیای اگــيِ تیس تبنه پلا آشنايي پیدا کیويی تیای.

شوڕنگيِ آنتيِ گيِ آزار نه پولي کو نه کدا او بو روند پندا پلا بلد بگا.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونټان بن پړانس متن کوچای کلمایه ایبه وري املا کدي.

- یاده کېکالي اکوړې حروفه کلما کدي.

(ش، و، ړ،ي،گ) (ج، و، ا، ب)

- اکوړې جملایه چوکاټ کوچای مناسب کلمایه دې پوردا.

احمد __________ شاړ وا آییک.

پنده گه ______ لشهین.

گوشنگه آیستا ______ کېهېن.

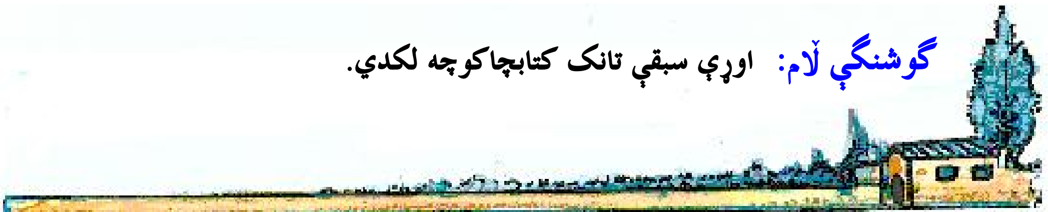
شوړینگ
اوکتېلا
مکتبې

ارزیابي:

۱- یاده کیکالې بییک سره مولېهېن؟

۲- اوړې دېوي جملاینا خالي جایه مناسب کلمایه دې ډک کېچین؟

۳- یاده کېکالې تانک زندگستا کوی کسا کده بیچین؟

گوشنگې ڵام: اوړې سبقې تانک کتابچاکوچه لکدي.

ڵه ویاو اشټ منګل پړان

دشمني او دوستی

هدف: دوستیس نپا سره مولېک او دشمنیس ضرر سره مولېک دوستي وړي زنده ګـــي اچـــا او دشمني کوچه مچ زنده ګي بګا.

اوکتیلا:

١ کده باګو اګې دشمني کو خاترې مچ سې؟
٢ امه دشمني جایه کو کمان؟
٣ اېمه تانک اندېوالنه پلا کدور نیک او تستیک کاګو؟

دشمني

موچ اونډرک اودای بیګا　　شوړینګ زمري اودای بیګا
یو دشمني بو بد سې　　یو بد بیني بو بد سې

دوستي

راس کدېک دوستي اچګا　　راستي کریک محبت اچګا
راس ار وخته کده ګاته　　راستي لیونګري اچا

(عبدالخالق حسیني)

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي ډلایه کوچه ونتان بن یان دوستي او دشمني بابته اگـــت واشن.

- دوستي او دشمني کلمایه جملا کوچه کدې.

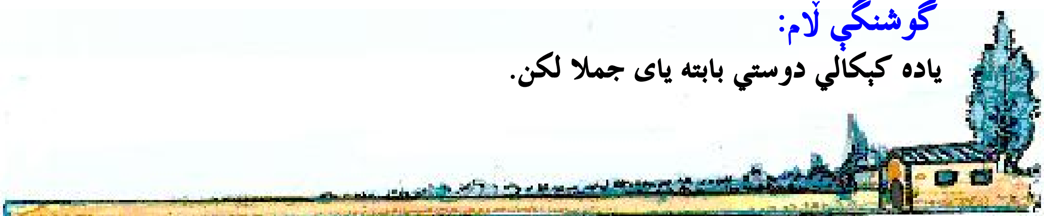
ارزیابي:

۱- یاده کېکالي دوستي او دشمني منجه فرق کېهن؟

۲- دوستي وړي او دشمني مچ سې مولېکن؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي دوستي بابته یای جملا لکن.

اړلاوېک

هدف: اړ لاوېک او ترحم سره مولېک او متنس پړیک او لکېک.

اوکتېلا:

(۱) اگه اېمه استه اوو تي او اي چنتا بالکول به اوو لمه ورېگاتي اېمه کو کاگو؟

(۲) اگه کي کولي مصيبته چنې اېمه تي پلا کور اړلاوېک کاگو؟

ای دواس زلمی گوشنگې سره جاز آلېگاییک ڵونده موندای اکوړې چنیک، پایه لاوېک، بیی آییک اگې زمین سمنټ نه آییک اگه نه لوا تیای. زلمی جناور او چار پاینه سره بېرو رحم دارگاییک. سه بالکوله نه اوړیاک شوړنگه واړېدې انه دې. گرمي وخته سه مزدورنه ورگ او کړي دېگي آییک. امه اگې خبر بچس مم او آیړگم زلمي اوکته پیچس کار اگې اما وري همسایان به خبر بیچ ته به اوکت کېهې ایچ او زلمی شپخانای نېکن.

هر وخته اگې زلمی اوکته شپخانای پیاهم تي اړ دېاهیم. کــار اگې زلمی بیی بیک شپخانای گوشنگې ایک چیکه خوشـــحال بیچ. تي وعداکېهېن اگې وري ڵوندې مونده کاغز پرنگېني آنتې نه آلې.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالې اوړې پړانس متن کوچای کو مولېهېن.

- اکوړې خالي جای ډک کدا.

زلمی ______ بستر آییک.　　　　گوشینگي، شپخانای، مکتب

ارزیابي:

۱- یاده کېکالې اړجتیک سره مولېهېن؟

۲- یاده کېکالې کسا سره مولېهېن؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي مه کسای یادي یاد کدن.

ڵه وياو دې منګل پړان

نثرس پينکي

هدف: نثرس پينک، نثرس اړېک او مه پړانس پړېک او لکېک.

 اوکتېلا:

① ابمه نثرې پينيګو کي آنتې کدا؟

ګڼ الله ﷻ چيکه انسانان اي رقم پيدا کېواى آن. ار انســـان جاني آنتې عزت دارګا. شلېک، سامېک سره کو آلانګري نـــه دارګا. بيى انسان اېسه آس اګې نېک تې، وړي ڵام کې، او وري مسلمانني نپا پولې. مندو انسان جامعا کوچه وړي نام دارګا او خلک تېنې احترام کېګا.

> بيى بايوي ياده کېکالې ! اوړې متن اګې پړه چو نثر سې.

یاده کېکالېنا فعالیتي:

- یاده کېکالي چنتي ډلایه کوچه ونټان بن او بيی انسان اس صفت بارایه اگت واشن.

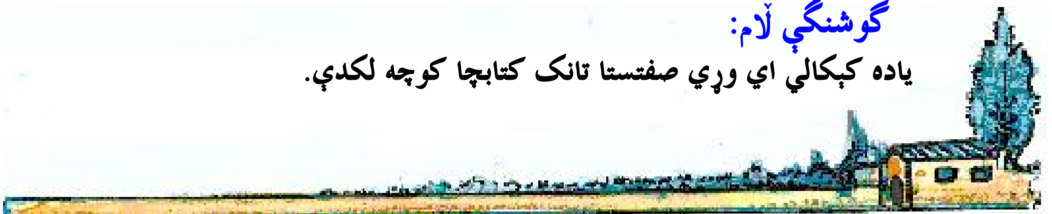
ارزيابي:

۱– یاده کېکالې نثر پینچان؟

۲– یاده کېکالې وړي صفت پینهېن؟

گوشنگې لام:

یاده کېکالي اي وړي صفتستا تانک کتابچا کوچه لکدې.

لغت ناما

لغت معنا

آ

آ: بلې، اُو

آدنا: جمعه

آمریک: آمویه، انار

آپا: پداری، تخم

آنجوېک: شروع کېک

آنشاړ: تموس، تابستان

الف

اچپک: نا چاپ

اخلا: اکلا، اهلا

ادن: اتن، ژان

اروېدن: چندلون

اربوو سپ: اربچکو

اړجمعي: اړبردت گري

اړلاوېک: اړجتیک

اغت واشن: اغت کن

اکالي: خالي، شنبه

اکترپ: لږره

اکوړوالی: تکواني، بوي

اکوړي: تکواني

اگت: اغت، اغوت

اگت کن: اگت واشن

الومه: یومه، مبسه

امان: ژیمان

امرا: انډیوال

امزات: مندورکم

انجوا: جوم ناري

لغت معنا

انخول: اداخل، الخل

انگرې بل: لوکنه بل

اوچ: ایچ، سم

اوړلان: جوش

اوړې: اوډې

حوصپلا: حوصله

اوکت: کوجیک، اوهت

اوکتپلا: کوجني

اوڵتیک: چوسک، خرگوش

اوو: ایی

اویپی: اویني، اولادي

اهتو: اکتو

اپت: ان

اپک: ژپک

اپلوي: بلدبوي

اپمنا: اپت

ایمپند: زمستون، زمستان

اپنا: ژیکوای

ایگري: ایوینه بیک

ایلیک: بلدبیک

ایلای: ایرای

ب

بارنپگا: بوربرتو

باشا: یما

باگ: بوگ، باغ

ببا: تاتي، بوا

بتا: تختا

لغت معنا

بتر: مچ

بجوا: بیوا، جوغورات

بري: برو

بړینگ: وسایل

بکار: وړي، بیی، آیین

بگا: بغا، بتو، با

بو: بیرو

بوتا: نباتات

بوجلپک: بویلپک

بوړپن: خلداري، شلداړي

بوي تن: بترو

بینجوړیک: کافتیک

بییک: جنگبیک

بیی: بکار، نپک

بی باییکو: بي بتپرا اسیته

پ

پچات: پتای، یان، ژنگان

پرې: پې

پړا: خوانترو

پړان: پړني، سبق، درس

پړویدا: خواییندا، پړودا

پړه باکن: خوانکه بترون

پړه ببگي: خوانکه بترون

پړیاکمان: خوانتوس

پړیک: خوانیک

پشنا: چنچا، پخیک

پشولا: پچولا، چوپان

پېوسا: پندوس، توپ

پوړا: برکنا

پوړاپېني: پرنه پریک

پوړېکه: پرکنایکه

پوڵه: پوتر

پوېن: اوسکه

پېنچین: پیاني

پي: انتقاد

پیري: گوني

پیني: پیان ترون، یانتون

پینیکو: پیان تروسیته

ت

تاتي تاما: بوه گولي، ببا بابا

تاتي: بو، ببا، بوا

تشویق کېني: هتکېک

تگا: تا، تو

تلا: تلو

تلن: طرف

تلېیي: تجلیل کېیي

تنه گري: تنو

تیکه: تي وانې، تي آنتې

ج

جانجکتي: کتیالک

جاز: گودي پړان

جاگا: جای

جُگ: شی

جوپن: وندان

جوپې باکن: واندېکه بترون

جوپې: جور کرې

جوپېک: ژخېک

جوړ: سستا

جول: جنگل

جومه: ساره

جینجپ: بلبل

چ

چاټ: زگ، خېز

چاروا: مال، حیوانات

چنتگېر: سوړچون

چنتي: سوړ، یقتي

چوبې باگن: واندیکه بترون

چوپوي شن: ژخیک آ

چور: موشکالا

چوها: دستا

خ

خلک: مردم

خوانگا: پړه گا

د

دار: دور

درکاربگا: کرکار ایترو

دشتا/دشتي: اولو

دشک: داخک، انگور

دم دېنه دنه: دم دیک دنه، جان کندن دنه

دن ونتیان: تقسیم اوقات

دنه جومه: سار وخته

دنه هوني: پرانتنگ، پراني

دواس: جي

دېن بوي: دییک

دېول: پشي، وړې

ډ

ډشتیان: اوله گان

ډلایه: گروپه، ډلچکه

ر

رس: مزا، شیرین

رشیک: ساتیک، ننگاکېک

ریل: غوییک، لېڵ

ز

زییپ: آزو، ماشي، زرو، آجزا

ژ

ژوگ: غوو، کوک

ژول: پشم

س

سامېک: شاموک

سانگ: زمین

سدوري: ډولي

سلانتیا: طوطی

سمړتاني: کومک

سور: سر، سره

سورن: طلا

سېل: پړي کرېک

سېوړ: پُل

ش

شاید لن: شاید مړن

شت کدیاگیي: راست متوی

شرایلي: شرې، سرې

شعرې تېنې معنا کدا: شعرې
تمي وانه معنا کريدا
شلان:اوبازي، غسل، اونجيک
شلداړ: خلدار، چلداړ
شلېک: شلوک
شمې لمه: ڵمې لمه
شوړينگ: شونگ
شيم: صلح
شی: جُگ
شير: چير
ک
کار: کودن، کوگاليا
کاړا: حلقا، دايرا
کاکن: کتون
کاو: ها
کاودواس سې: کېو دې آ
کتالک: جانجکتي
کدا: متون
کداني: قصا، کسا، نقل، نکل
کرن: کتن، کدن
کړي: کړو
کشالا: مشکل
کڼ: آواز
کنای چاروا: وحشي چاوا
کو مرې باکو: کو کده باکو
کوتي: کور
کوج: هوج، اوکت
کورا: کايک، زاغ
کوک لشوو شې: کرديو

کوکاکن:کورکتون، کوکېيا
کوکاگو: کور کتوندې
کوکاگيی: کرکتري
کولشاکو:کوردگات کرديتو روتيه
کولي: کوتي
کولياکو: کردتيو رسيته
کوويی: کرانا
کوې: کفتر
کويک ياده کاکو: کر ياده
گوري تورسيتا
کويک: کوجک
کې بېکي: ککا بترون، کې
بيی
کيس عکسي لشياگو: کو
عکس ديترويسته
گ
گمبيري: دشت
گڼ: اولو/اولي
گنه بېيي آييچ:گنات بترون
گوزر: پانا
گوست: روغن
گوشنگوالي: وايوالي
گوشنگوالي: وای ولکولي
گوشنگې چاروا:اهلي چاروا
گوشنگې ڵام: اندروکړوم،
وای شوم
گوشينگ: وای، اندرو
گون: تاک
ل

لاونستا: ډولستا
لړېکالا: معلم
لسوي: پژمردا
لسېهن: يلا کېکن
لشته: دمني
لشياکو: دتيوروستيه
لکدن: نوشتوکران
لکيک: نوشتوکريک
لمبيی: لميی
لې: مړت
لياوا: لشوا
ليک: مړيک
لوا: مړا
لوش: ليش
ڵ
ڵام: شام، شوم
ڵاندپش: پلنگ
ڵمنستا: کړومه
ڵنگالي: شنگالي
ڵوند: کوند، کوندر
ڵه: ترای، ۳
ڵېنکن: نوک
م
مچ: بتر، ابوش
مرېکن: مراتي، کدکن
مطلب سره پوليچ: فامتروندي
مفرد: اکلي
مکاړ: بيزو

ممر: انچالي
منجنا: بش کوای
منجي: بشتر
مندنک: نوني
منده لگا: زرافا، کرگدن
موټکي: امتي
موږدن: مونډېدا
موسگیک: ازیک، تبسم کېکن
مولېک: فهمیک
مولېکن: فهم واتی
مولېني: پېچندیک، علم
مویز: کشمش
مېک: کوی جیک، کدیک

ن

ناشوکېدې: ناغلي
ناک: تړونډي
نپا: نفع، فایدا
نملپسن: نملمان
ننگاکېک: رشیک
نېکالا: گټکالا
نیک او تستیک: غون بیک، ژونبیک

و

واتې: آنتې
واړ: زوم
واش: لنگیک
وانچو: طاو
وټکنا: بانجان
ورگ: ورملو
وړي: بیی
ونټه بېگي: ونټه بېيي، تقسیم ککه بترون
وونا: رواج
ویږ: جان، وجود، تنو
ویېند: بار، بهار

ی

پچات: یان، ژنگان
یاده کېچین: گورلیوانی
یاده کېکالا: ژاده کېکالا، ژاده کریالا